

Η ΦΥΣΙΣ

Η ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Ἡ ἔκτασις καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς.— Ὁ πλοῦτος τῆς.— Γεωργία.— Κτηνοτροφία.— Βιομηχανία.— Ἐμπόριον.— Ἀλιεία.— Ναυτιλία.

Ἐκτασις

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ὀλλανδίας ἀνέρχεται εἰς 33 χιλιάδας τετραγωνικὰ χιλιόμετρα, δηλαδή εἰς τὸ ἕμιον τῶν παλαιῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐπιφάνειαν 65 χιλιάδων περίπου τετραγ. χιλιομέτρων. Ἐὰν ὑπολογίσωμεν τὴν ἐπιφάνειαν τῶν νέων ἐπαρχιῶν μας εἰς 55 χιλ. τετραγ. χιλιόμετρα, ἡ Ὀλλανδία κατ' ἔκτασιν εἶναι τὰ 27 1)2 ἑκατοστὰ τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος, δηλαδή μόλις μεγαλειτέρα τοῦ εἰδὸς τετάρτου αὐτῆς.

Τὸ ἐν τρίτον τῆς Ὀλλανδικῆς γῆς εἶναι κυριολεκτικῶς δημιούργημα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδημιουργήθη δι' ἐπιχώσεως.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς μικρᾶς αὐτῆς χώρας ἀνῆρχετο τὴν 31 Δεκεμβρίου 1911 εἰς 6.022.000, ἀναλογοῦν δὲ 181 κάτοικοι εἰς ἕκαστον τετραγωνικὸν χιλιόμετρον. Ἄρα ἡ Ὀλλανδία εἶναι ἀπὸ τὰς μᾶλλον πυκνοκατοικημένας χώρας. Δὲν τὴν ὑπερτεροῦν ὡς πρὸς τὴν πυκνότητα παρὰ μόνον τὸ Βέλγιον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἐπιφανείας 29.500 τετραγ. χιλιομέτρων ἀριθμεῖ πληθυσμὸν 7 1)2 ἑκατομμυρίων καὶ ἡ μᾶλλον πυκνοκατοικουμένη χώρα τοῦ κόσμου, ἡ Σαξωνία μὲ ἐπιφάνειαν 15 τετραγ. χιλιομέτρων καὶ μὲ πληθυσμὸν 4 1)2 ἑκατομμυρίων.

Μὲ τὴν ἀναλογίαν τῆς πυκνότητος τοῦ Ὀλλανδικοῦ πληθυσμοῦ, εἰάν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ἔκτασιν καὶ μόνῃ ἡ γέα Ἑλλάς μὲ τὰς 120 χιλ. τετραγωνικὰ χιλιόμετρα δύναται νὰ κατοικηθῇ ἀπὸ 22 περίπου ἑκατομμύρια κατοίκους, ἐνῶ σήμερον ἀριθμεῖ 5 περίπου ἑκατομμύρια.

Ὁ Ὀλλανδικὸς πληθυσμὸς κατανέμεται εἰς ἀγροτικὸν κατὰ 60 τοῖς ἑκατὸν καὶ εἰς ἀστικὸν κατὰ 40. Ἀκολουθεῖ ὁμοῦ καὶ αὐτὸς τὴν ἐξέλιξιν ὄλων τῶν λαῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων παρατηρεῖται γενικῶς αὐξήσις τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ.

Τὴν ἐξῆς ἠκολούθησε κλίμακα αὐξήσεως ὁ πληθυσμὸς τῆς Ὀλλανδίας. Τὸ 1829 κάτοικοι 2.613.000, τὸ 1849 κάτοικοι 3.056.000, τὸ 1869 κάτοικοι 3.579.000, τὸ 1889 κάτοικοι 4.511.000, τὸ 1909 κάτοικοι 5.858.000.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς παιδείας εἰς μίαν χώραν ἔχει ὡς γνώμονα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀγράμματων. Ἐύκολος δὲ εἶναι ἡ στατιστικὴ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, διότι λαμβάνονται ὡς βᾶσις οἱ ὑπηρετοῦντες ὑπὸ τὰς σημαίας. Ὄττω κατὰ τὸ 1911 ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ὑπὸ τὰς σημαίας Ὀλλανδῶν, οἱ ἀγράμματοι δὲν ἔφθανον μῆτε τὸ ἕνα τοῖς ἑκατὸν, ἐνῶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν μεταξὺ τῶν ὑπὸ τὰς σημαίας ὑπηρετούντων Γάλλων ἀριθμοῦντο ἀγράμματοι 3 τοῖς ἑκατὸν.

Γεωργία

Ἡ παραγωγή τῶν δημητριακῶν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἀνήλθε κατὰ μέσον ὄρον τὴν τελευταίαν πενταετίαν εἰς 1.265.000 κιντάλια ἐτησίως, ἤτοι 63 250 τόννους. Ἐνα κιντάλι ζυγίζει 50 χιλιόγραμμα, δηλ. 39 ὀκάδες.

Ἡ παραγωγή τῶν δημητριακῶν ἐν Ὀλλανδίᾳ ἐλαττοῦται διαρκῶς ἐν τῷ συνόλῳ, μολονότι ἡ καθ' ἑκτάριον ἀπόδοσις αὐξάνει. Ὁ λόγος ἀπλούστατος.

Ἀπὸ τὰ ποιητικὰ τοπεῖα τῆς ὀρειᾶς Ὀλλανδίας.

Οί 'Ολλανδοί γνωρίζουν να χρησιμοποιούν τας γαλας των δι' άλλας συμφερωτέρας καλλιέργειας. Μόνον εις την Ελλάδα υπάρχουν ακόμη οι επιμένοντες οικονομολόγοι (;) και επιστήμονες (;;) ότι η καλλιέργεια των δημητριακών πρέπει να επιδιωχθή και να επεκταθῆ, θέλει δὲν θέλει ἡ γῆ. Τελευταίως ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα, ὑπὸ πολλῶν εἰδικῶν, ὑποστηριζάντων, ὅτι ἡ καλλιέργεια πολλῶν δημητριακῶν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἡ μᾶλλον ἐπιζήμιος καλλιέργεια. Ἀπεδείκνουν μὲ πειστικότητα, ὅτι ἡ ἀπόδοσις δὲν καλύπτει οὔτε τὰ ἔξοδα. Μένει ὅμως ἀκόμη ν' ἀποδειχθῆ κατὰ τρόπον ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως ἂν τοῦτο ὀφείλεται εἰς αἰτία ἐπίδεκτικὰ ἢ μὴ θεραπείας. Ὅτι καὶ ἂν ἀποδειχθῆ ὅμως ἀπομένει γεγονός, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης καλλιέργειας εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς Ἑλλάδος σήμερον δὲν ἐμελετήθη συστηματικῶς, ἀρα πειστικῶς, ἀρα δὲν διεφωτίσθη ἐξακολουθούμεν ἐπομένως ὡς πρὸς αὐτὸ νὰ εἴμεθα βάρβαροι καὶ ὄχι 'Ολλανδοί.

Καὶ ὀλίγη δημοσιονομία. Τὰ γεννήματα, ἡ ὄρυζα, τὰ πιπέδια, ἡ πατάτες, τὰ κοκινόγυλια, τὸ χόρτον, τὸ ἄχυρον, μολονότι αὐτὰ εἶνε καὶ τὰ κύρια προϊόντα τῆς ἐγγείου 'Ολλανδικῆς παραγωγῆς δὲν ὑποβάλλονται εἰς τέλη εἰσαγωγῆς. Τόσον δὲ εὐχαριστημένοι εἶνε οἱ 'Ολλανδοὶ ἀπὸ τὴν αὐτὴν—οἱ 'Ολλανδοὶ γενικῶς καὶ ὄχι οἱ τυχοῦν 'Ολλανδοὶ τοιφλικούχοι—ὥστε δὲν ἐτόλμησε νὰ θίξῃ τὰ εἶδη αὐτὰ τὸ σχέδιον τῆς δασμολογικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Κόλμαν, ὅστις πρὸ τίνος ἀπεπειράθη νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ προστατευτικὸν σύστημα καὶ εἰς τὴν 'Ολλανδίαν. Γὰ προτεινόμενα μέτρα μολονότι ἠπιώτατα, ἐθεωρήθησαν τολμηρὰ καὶ ἄσκοπα, διὰ τοῦτο καὶ ἀπερρίφθησαν.

Κτηνοτροφία καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα.— Ἀγελάδες—γάλα—βούτυρον—τριὰ—μοσχάρια—χοῖροι.

Ὁ πλοῦτος τῆς 'Ολλανδίας εἶνε αἱ ἀγελάδες καὶ οἱ χοῖροι τῆς. Ἡ 'Ολλανδία ἀριθμεῖ 2 ἑκατομμύρια ἀγελάδας καὶ 1.110.000 χοίρους. Ἡ Γαλλία δεκατέσσαρας φορὰς μεγαλειτέρα τῆς 'Ολλανδίας εἰς ἔκτασιν, ἀριθμεῖ 14 1)2 ἑκατομμύρια ἀγελάδες καὶ 7 ἑκατομμύρια χοίρους. Ἄρα ἡ 'Ολλανδία καὶ ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον εἶνε διπλασίως πλουσιώτερα τῆς Γαλλίας. Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ βόες ἐν γένει ὑπολογίζονται εἰς 400 χιλιάδας, οἱ δὲ χοῖροι εἰς 80 χιλιάδας. Ἀλλὰ εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς βόας περιλαμβάνονται οἱ ἄροτῆρες οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν καὶ τὰ ἐννέα δέκατα τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ.

Αἱ περίφημοι 'Ολλανδικαὶ ἀγελάδες εἶνε τεσσάρων εἰδῶν. Ἀγελάς τοῦ καλλιτέρου εἶδους δίδει κατ' ἔτος 3600 ἕως 4500 λίτρας γάλακτος. Δηλαδή ὀκάδας 2800 ἕως 3500. Ὁ κ. Πάλ-

σμα βεβαιώνει ὅτι μία ἀγελάς εἰς τὰ Τάρντουμ κατὰ τὸ 1906 εἰς 362 ἡμέρας ἔδωκε 8158 λίτρας γάλα. Ἦγουν ὀκάδας 6363!

Τὸ εἶδος τῶν μικρῶν ἀγελάδων δὲν δίδει κατὰ κεφαλὴν ἐτησίως εἰμὴ 2000 λίτρας γάλακτος, δηλαδή 1560 ὀκάδας. Βελτιωθέν ὅμως καὶ τὸ εἶδος αὐτὸ δίδει σήμερον 3000 λίτρας ἢ 2340 ὀκάδας.

Τὸ βούτυρον ὅπερ παρήχθη κατὰ τὸ 1906 ὑπολογίζεται εἰς 20 ἑκατομμύρια χιλιόγραμμα κατὰ τὸ 1910 δὲ εἰς 64. Ἦγουν ὀκάδας 50 ἑκατομμύρια. Ἐξήχθη δὲ ἐκ τῆς 'Ολλανδίας βούτυρον 30 ἑκατομμύρια χιλιόγραμμα, ἀξίας 4.753 000 φράγκων.

Τριὰ 'Ολλανδικὰ, τὰ γνωστὰ κεφαλάκια 'Ολλανδοπαίδων ὀλοστρόγγυλα καὶ ὀλοκόκινα 'Ολλανδοτύρια, ἐξήχθησαν κατὰ τὸ 1911 ἐν ὄλῳ 51 1)2 ἑκατομμύρια χιλιόγραμμα, ἀξίας 37 1)2 ἑκατομμυρίων φράγκων. Δηλαδή 78 λεπτὰ τὸ χιλιόγραμμον, ἦτοι 93 λεπτὰ ἢ ὀκά. Τὰ Ἑλληνικὰ νεροτύρια τὰ λεγόμενα βαρελίσια καὶ τουλουμία ; ἢ τὰ λυσοτύρια τὰ γνωστὰ ὡς κεφαλίσια ; τ' ἀγοράζομεν 2:60 ἕως 3:60 τὴν ὀκᾶν λιανικῶς!

Ἄλλος καρπὸς τῶν ἀγελάδων τὰ μοσχάρια, μεγάλας ποσότητος τῶν ὁποίων ἐξάγει ἡ 'Ολλανδία ἰδίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διὰ τοὺς μεγαλειτέρους καλοφαγάδες τοῦ κόσμου τοὺς Βρετανούς.

Μετὰ τὰς ὀλλανδικὰς ἀγελάδας, οἱ 'Ολλανδοὶ, χοῖροι ἐν πλήρει ἀκμῇ καὶ δόξῃ. Μακάρια θὰ ἦσαν τὰ Ἑλληνοπούλα, εἰάν αἱ μητέρες των ἤξευραν κ' εἰάν ἡ μεγάλη των Μήτηρ τὸ Κράτος, ἐπέτρεπε νὰ τὰ θρέψουν μὲ ὄσπρην ἐπιμέλειαν τρέφονται καὶ διατῶνται τὰ γουρουνόπούλα εἰς τὴν 'Ολλανδίαν. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τρίτου μηνός, ὅτε ἀρχίζει ἡ περίοδος τῆς παχύνσεως τῶν χοίρων, τοὺς ἀλλάζουν τὴν τροφήν. Ἐντὶ πατάτας τοὺς δίδουν ἄλευρον σιτάρινον ἀνάμικτον μὲ ἄλευρον ἀραβοσίτου. Τὴν σωτήριον αὐτὴν πολυτέλειαν, σημειώνει ὁ κ. Ὑβ. Γκωνιῶ, τὴν ἐπιτρέπει ἡ ἀτελής εἰσαγωγή τῶν δημητριακῶν. Ἐνῶ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὡς μετ' ἀποστροφῆς σημειώνει ὁ πρῶτος Γάλλος Ὑπουργός, ὅστις πολλὰ διδάσκειται μελετῶν τὴν ἀκμὴν τῆς 'Ολλανδίας, πληρώνουν εἰσαγωγικὸν τέλος ὁ μὲν σίτος 7 φράγκα τὸ ἑκατόλιτρον, ὁ δὲ ἀραβόσιτος. 3. Ὅστε ἰδοὺ ἴσως ἀπὸ ποῦ ἐνεπνεύσθησαν οἱ ἰδιοὶ μας πολιτικοὶ καὶ ἐφούσκωσαν τὸν βάρβαρον φόρον τοῦ σίτου καὶ τὸν ἀκόμη βαρβαρώτερον φόρον τῶν ἀλεύρων τὸν τόσον ἐνόησαν ἀποκλειστικῶς προσωπικὰ συμφέροντα. Οἱ κτηνοτρόφοι μας, ὀλίγοι καὶ ὄρειοι, εἶχον βραχυτὴν τὴν φωνὴν διὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὰ δίκαιά των εἰς τὴν Βουλὴν. Ὁ δὲ μέγας σκλάβος, ὁ Ἑλληὴν ἐργάτης, ὁ Ἑλληὴν μικροαστός, μέγας ἀνόητος καὶ μέγας κωφάλωλος ἀπῆρει μόνον καὶ ἐξίσταται, πῶς

δὲν κατορθώνει νὰ χορτάσῃ οὔτε τὸν ἄρτον τοῦ καὶ πῶς κατήνησε νὰ τὸν λέγῃ ψωμάκι. Οἱ 'Ολλανδοὶ ὅμως τοῦ ἐγύρισαν κατὰ μόντρα τοῦ δεινοῦ Κόλμαν τὰ μεγάλα του σχέδια περὶ προστατευτικῶν δασμολογίῳ. Ὁ 'Ολλανδὸς χωρικός καὶ ὁ 'Ολλανδὸς ἀστὸς ἄμοιρος τῆς οικονομολογικῆς σοφίας, ἡ ὁποία ἔχει περισσοτέρας αἰρέσεις, παρὰ μύστας, εἶδεν ὅτι μὲ τὸ προστατευτικὸν δασμολόγιον οὔτε αὐτὸς οὔτε ὁ χοῖρός του θὰ καλοτρέφεται ὅπως ἕως τῶρα.

Οἱ χοῖροι τῆς 'Ολλανδίας καλοτρέφόμενοι κερδίζουν εἰς βάρος 5 ἢ 6 χιλιόγραμμα τὴν ἑβδομάδα. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲ θεωρεῖται ἱκανοποιητικόν, ὅταν 4 χιλιόγραμμα τροφῆς προσθέτουν 1 χιλιόγραμμον βάρος εἰς τὸν χοῖρον. Πωλεῖται δὲ τὸ χοῖριον κρέας 1.05 ἕως 1.25 τὸ χιλιόγραμμον δηλαδή 1.35 ἕως 1.60 τὴν ὀκά.

Ἡ παχύνσις τοῦ χοίρου δίδει ἀκαθάριστον κέρδος 40 λεπτῶν τὴν ἡμέραν διὰ κάθε χοῖρον.

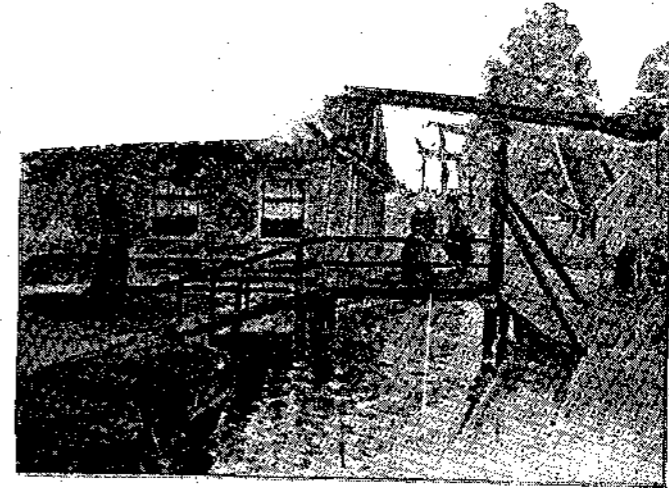
Κατὰ τὸ 1911 ἡ 'Ολλανδία ἐξήγαγε 214 χιλιάδας χοίρους ἀξίας 13.352.000 φράγκων.

Ἐπὶ 205.600 χοίρων εἰσαχθέντων εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ 1911, ἡ στατιστικὴ τῶν Γαλλικῶν τελωνείων βεβαιώνει ὅτι οἱ 183.000 προήρχοντο ἐξ 'Ολλανδίας. Ὅστε οἱ Γάλλοι χαίρονται τοὺς μοσχοθρεμμένους 'Ολλανδικούς χοίρους.

Ἄλιεῖα τῆς ρέγγας

Ἡ ἱστορία τῆς ἀλιείας τῆς ρέγγας εἶνε πλήρης διδαγμάτων. Ὁ Βίλελμ Μπένκελσον κατὰ τὸν 14 αἰῶνα εἶρε τὸν τρόπον νὰ ἀφαιρῶνται ὅλα τὰ πεπτικά ὄργανα τῆς ρέγγας μὲ μίαν μόνον κίνησιν τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἐργαλείου. Αὐτὸ εἶναι ὅπου λέγεται «στίβαγμα τῆς ρέγγας». Ἐξ αὐτοῦ δὲ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς 'Ολλανδίας!

Ἀπὸ τοῦ Καρόλου τοῦ πέμπτου μέχρι τοῦ 1881 ἡ ἀλιεία τῆς ρέγγας ἀπέτελεσε κυριωδέστατον τῆς Πολιτείας μέλημα. Διάταγμα τοῦ 1519 ἐκανόνιζε τὴν ἀλιείαν καὶ τὴν παρασκευὴν τῆς ρέγγας, ὥριζε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἤρχιζεν ἡ ἀλιεία καὶ προσδιώριζε τὸ ἄλας, τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιῶν. Ἄλλα διατάγματα τοῦ 1684 καὶ τοῦ 1801, συνεπλήρωσαν τὸν κώδικα τῆς ἀλιείας τῆς ρέγγας. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ αἱ παρεμβάσεις τοῦ Κράτους, τὰ ἐπιδόματα, αἱ ὀδηγίαι, ἡ ἐξασφάλισις τοῦ μονοπωλίου τῆς ρέγγας εἰς τὰ τοιαῦτα ἢ τοιαῦτα πλοῖα, ὁ ἀποκλεισμός τῆς ἔξωθεν εἰσαγωγῆς ρέγγας, ἡ ὑποχρεωτικὴ πώλησις τῆς μέσῃ τῆς

ὀλλανδικὸν χωρίον

Ἐνώσεως τῶν ἐφοπλιστῶν τῶν παστῶν ρεγγῶν, κατέστρεψαν τὴν βιομηχανίαν τὴν ὁποίαν ὄλοι οἱ συγγραφεῖς τῶν διαταγμάτων αὐτῶν ἰσχυρίζοντο ὅτι ἐπροστάτευον.

Τὸ 1851 ὁ Ὑπουργός Θόρμπεκ προσέβαλε τὸ σύστημα καὶ μετέβαλε τὰ ἐπιδόματα καὶ τὸ 1857 καθιέρωσε διὰ νόμου τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τῆς ἀλιείας. Ἰδοὺ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς. Κατὰ τὸ 1862 ἠσχολοῦντο 220 ἐν ὄλῳ πλοῖα εἰς τὴν ἀλιείαν τῶν ρεγγῶν, ἀνῆλθον δὲ εἰς 309 τὸ 1860, εἰς 417 τὸ 1880 εἰς 613 τὸ 1900, εἰς 729 τὸ 1909. Ἡ δὲ παραγωγή ἢ ὁποία ἀνήρχετο εἰς 52.000 βαρέλια υωπῶν καὶ παστῶν ρεγγῶν ἀνῆλθε τὸ 1880 εἰς 295.000, τὸ 1900 εἰς 433 000 τὸ 1909 εἰς 806.000.

Ἡ ἐξαγωγή παστῶν ρεγγῶν ἀνῆλθε τὸ 1909 εἰς βαρέλια 645.426, τὸ 1911 εἰς 503.000, τὸ 1912 εἰς 533 000.

Ἡ βιομηχανία τῶν ρεγγῶν εἶνε βιομηχανία πλουσία, ἀλλὰ ὑπόκειται εἰς παντὸς εἶδους ἐπιπηρεασμούς.

Ἡ ἀξία τῆς ἐργασίας τῶν ἀλιευτικῶν πλοίων ἀνῆλθε τὸ 1909 εἰς 22 1)2 ἑκατομμύρια φράγκα. Ἡ μέση δὲ τιμὴ ἐκάστου βαρελλίου ρεγγῶν ἦτο φράγκα 29.40.

Ἰδοὺ ἐν ὀλίγαις λέξεσι καὶ ἀριθμοῖς, ὅποια ἡ εὐδαιμονία πράγματι 'Ολλανδία καὶ ποῖοι οἱ λόγοι ὧν ἔνεκα εὐδαιμονεῖ τὸ μικρὸν μὲν εἰς ἔκτασιν, μέγα δὲ εἰς πληθυσμόν, ἐργατικότητα καὶ νοημοσύνην Κράτος.

Η ΛΕΥΚΑΣ ἢ Η ΙΘΑΚΗ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΘΑΚΗ

Εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων» ὁ κ. Κάρολος Δουγκᾶς δημοσιεύει ἐκτενεστάτην μελέτην ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ κ. Δαίρπφιελδ εἰς τὴν Λευκάδα ἐπὶ τῇ προθέσει νὰ τοποθετήσῃ ἐκεῖ τὴν Ὀμηρικὴν Ἰθάκην. Τὸ θέμα πρὸ πολλοῦ ἀπασχολεῖ τοὺς ἀρχαιολόγους καὶ τοὺς ἀρχαιολογοῦντας, εἶνε δὲ γνωστὸν, ὅτι αἱ συζητοῦντες εἰς δύο στρατόπεδα διηρέθησαν. Ὁ γάλλος λογογράφος, καίτοι εἶνε, ὡς ἐκ τοῦ ἐπιλόγου του ἀποδεικνύεται, κεκρυμμένος ὑπὲρ τῆς παραμονῆς τῆς Ἰθάκης ἐν Ἰθάκῃ καὶ τῆς μὴ μεταθέσεώς της εἰς Λευκάδα, παραθέτει ἐν τούτοις ἑκατὶ ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Γερμανοῦ ἀρχαιολόγου καὶ τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν στηρίζει τὰς γνώμας του ταύτας. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τοὺς πολλοὺς εἶνε σχεδὸν ἄγνωστος, ἂν μὴ παντελῶς ἄγνωστος ἢ ἐνδιαφέρουσα αὐτῇ συζήτησις, παραθέτομεν ἐκτενῆ περίληψιν τῆς μελέτης τοῦ κ. Καρόλου Δουγκᾶ.

«Εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἄλλοι μὲν παραδέχονται ὅτι ὁ ποιητὴς τῆς Ὀδυσσεΐας ἀόριστος πῶς ἐγνώριζε τὴν Ἰθάκην καὶ τὰς λοιπὰς Ἰονίους νήσους καὶ ὅτι συνεπῶς αἱ περιγραφαὶ του εἶνε ἐντελῶς ἀόριστοι. Ἄλλοι ὅμως εἶνε ἀκροῦντως πεπεισμένοι, ὅτι ὄχι μόνον ὁ Ὀμηρὸς πιστῶς περιέγραψε τὰς τοπογραφικὰς πληροφορίας τῶν τόπων τῶν περιπετειῶν τοῦ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ὅτι καὶ καλῶς ἐγνώριζεν αὐτὰς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως.

Καὶ μάλιστα βεβαίουν, ὅτι τόσον καλῶς περιέγραψεν ὁ ποιητὴς τὴν Ἰθάκην, ὥστε δύναται τις νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ διὰ τοῦ λιμένος, ὅπου τὰ Βασιλεία μέγαρα, τὸ ὄρος Νέριτον, ὅπου τὰ φύλλα μορμυρίζουν, τὸ ἄντρον τῶν Νυμφῶν, ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς καταφθάνων ἀναπαύεται, τὸ χοιροστάσιον τοῦ Εὐμαίου, ὁ παράμερος βραχίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀπεβιάσθη ὁ Γηλέμαχος, ἐπιστρέφων ἐκ Σπάρτης. Ὅλα τὰ μαρτύρια ταῦτα τῆς Ὀδυσσεΐας περιλαμβάνονται εἰς τὴν νήσον τὴν καὶ νῦν ὀνομαζομένην Ἰθάκην. Ἄλλ' ἀπὸ μίαις δεκαετίας περίπου προέκυψε μία νέα θεωρία. Εἰς τῶν ἐμπειροτάτων ἀρχαιολόγων, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐν Ἀθήναις κ. Γουλιέλμος Δαίρπφιελδ μελετήσας τὸ πρόβλημα διετύπωσε τὴν ἐξῆς γνώμην.

— Ναι, ὅσοι ἀναγνωρίζουν τὴν τελείαν γεωγραφικὴν ἀξίαν καὶ ἀκρίβειαν τοῦ Ὀμήρου δὲν ἔχουσιν ἄδικον. Μόνον ἡ τοποθέτησις τῶν πληροφοριῶν του εἶνε ἀνακριβής. Ἡ Ἰθάκη τοῦ Ὀμήρου ὑπάρχει. Ἄλλὰ δὲν εἶνε ἡ σημερινή

Ἰθάκη. Πρέπει νὰ τὴν ζητήσωμεν εἰς μίαν ἄλλην νήσον τοῦ Ἰονίου πελάγους, τὴν Λευκάδα».

Καὶ φθάσας εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ὁ κ. Δαίρπφιελδ διὰ τῆς παραλληλίσεως τῶν τόπων καὶ τῶν κειμένων ἀπεφάσισε νὰ προβῇ καὶ εἰς ἀνασκαφάς, ὅπως ἀνεύρη τελειότερας ἀποδείξεις.

Ἴδου πῶς εἶνε τὰ ἐπιχειρήματα ἐφ' ὧν ὁ κ. Δαίρπφιελδ στηρίζει τὰς γνώμας του.

Ὁ Ὀδυσσεὺς εὐρισκόμενος εἰς τὴν νήσον τῶν Φακίων (Κέρκυραν), περιγράφει τὴν πατρίδα του λέγων, ὅτι γύρω αὐτῆς ὑπάρχουν πολλοὶ νῆσοι ἐγγύτατα ἀλλήλων κείμεναι, τὸ Δολίχιον, ἡ Σάμη καὶ ἡ Ζάκυνθος ἡ δένδρφυτος. Ἄλλ' ἡ Ἰθάκη εἶνε χθαμαλὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν εἶνε ἡ ἐσχάτη πρὸς τὴν Δύσιν, ἀλλὰ καὶ αἱ νῆσοι εἶνε παράμερα πρὸς Ἀνατολὰς καὶ Μεσημβρίαν».

Ὁ κ. Δαίρπφιελδ λαμβάνει ἐκ τοῦ κειμένου τούτου 1) ὅτι ἡ Ἰθάκη εἶνε χαμηλὴ, 2) ὅτι εἶνε ἡ τελευταία πρὸς δυσμὰς. Ἄλλὰ τί ἐστὶ μία νήσος χαμηλὴ; Διὰ τὸν σοφὸν ἀρχαιολόγον ἡ διατύπωσις δὲν σημαίνει τὴν χαμηλότητα λόγῳ γθαμκλῶν ὀρέων, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς παρατήρησιν, ὅποτε αἱ ἐγγύς αὐτῆς εἶνε χαμηλαὶ αἱ δὲ μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὀρίζοντα ὑψηλαὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι ἀναπλέουν φεύγοντες ἐκ τοῦ λιμένος πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν καὶ ὅτι καταπλέουν ἐπιστρέφοντες. Ἡ Ἰθάκη ἡ σημερινὴ εἶνε μακρὰν τῆς Ἀκαρνανίας καὶ ὡς τοιαύτη δὲν δύναται νὰ εἶνε ἡ Ἰθάκη τοῦ Ὀμήρου. Οὕτω πῶς χαρακτηρίζομένης τῆς σημασίας «χαμηλῆς».

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς Ἰθάκης ὡς δυτικωτέρης νήσου τοῦτο συμβαίνει ἐκ τοῦ πιθανοῦ λάθους τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπίστευον, ὅτι ἡ γραμμὴ τῶν Ἰονίων ἦτο ἀπὸ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς, ἐνῶ πραγματικῶς ἔχει διεύθυνσιν ἀπὸ Β. Δ. εἰς Ν. Α.

Ἄλλ' ὁ Γερμανὸς ἀρχαιολόγος δὲν ἀρκεῖται μόνον εἰς τὰς τοπογραφικὰς αὐτὰς πληροφορίας καὶ φρονεῖ, ὅτι αἱ ἄλλαι ἀποδείξεις τοῦ Ὀμήρου, ἦτοι λιμένες, προεξοχαί, ὄρη καὶ πηγαὶ εὐρίσκονται τόσον ἐν Λευκάδι, ὅσον καὶ ἐν Ἰθάκῃ, καὶ ὅτι ἡ πρώτη ἀνταποκρίνεται ὅσον καὶ ἡ δευτέρα εἰς τὴν εἰκόνα τὴν ὁποίαν παρέχουν οἱ Ὀμηρικοὶ στίχοι. Τὸ μέρος τὸ βραχῶδες καὶ δασῶδες καὶ ἀπότομον τῆς Κεντρικῆς Λευκάδος, ὁ ὑψηλὸς καὶ ἀπόρρωξ βράχος, ὅστις ἀποτελεῖ τὴν πειρὰν τῆς δυτικῆς ἀκτῆς δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν περιγραφὴν, ὅτι ἡ γῆ εἶνε βραχῶδες, ἄβατος διὰ τοὺς ἵππους, ἐστερημένη πεδιάδων καὶ κοιλάδων χρησίμων δι' αὐτοὺς, καὶ ὅτι εἶνε «χώρα αἰγῶν καὶ βαλανοφάγων χοίρων», ὅπως οἱ ἥρωες τῆς Ὀδυσσεΐας τόσον συχνὰ χαρακτηρίζουσι τὴν Ἰθά-

κην. Μήπως οἱ βαθεῖς κόλποι πρὸς Ἀνατολὰς, δὲν ἀποτελοῦν τὰ ἀσφαλῆ κρησφύγετα τῶν πλοίων τὰ ὁποῖα τοσοῦτον ἐξυμνεῖ ὁ ποιητὴς;

Τ' ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν τὰς ὁποίας τετράκις ἐνήργησε μέχρι τοῦ 1906 δὲν ἀπέδωκαν σπουδαίας μαρτυρίας ὑπὲρ τῆς γνώμης του. Ἀνευρέθησαν μόνον εἰς τὸ ἐκσκαφέν μέρος λείψανα συνοικισμοῦ τινος τῆς Β' χιλιετηρίδος π. χ. ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀξίας καὶ μὴ ἔχοντα καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν ἀκμᾶζοντα εἰς τὰς Μεσογειακὰς πρῶτας Μυκηναϊκὸν πληθυσμὸν.

Ἀνευρέθησαν καὶ ἕχνη τινὰ μεγάρου, τὰ ὁποῖα ὑπετέθη, ὅτι ἦτο τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἄλλ' οὐδὲν ἀπεδείκνυε τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Τούναντίον τὸ μέρος ἦτο νοσηρῶτατον καὶ ἀπίθανον ἀπέβλινε νὰ ὑπάρχῃ ἐκεῖ ἀνάκτορον.

Κατὰ τὰς ἐνεργηθείσας ὅμως παρὰ τοῦ κ. Δαίρπφιελδ ἀνασκαφᾶς τοῦ 1908 καὶ 1910 αἵτινες ὑπῆρξαν γονιμώτεραι, ἀνευρέθη Νεκρόπολις, ἥτις ἐνῶ εἶχε πενιχροτάτους τοὺς πλείστους τῶν ἀπλῶν ἢ κοινῶν τάφων, εἶχεν ὅμως καὶ δέκα πέντε τύμβους, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς ταύτης ἐφαίνοντο ἀνήκοντες εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς χώρας, ἰδίως δὲ διότι οἱ τύμβοι οὗτοι ἔκειντο πλησίον τοῦ ὑποτιθεμένου ἀνακτόρου. Οἱ τάφοι οὗτοι ἔχουν διάμετρον ποικίλουςαν ἀπὸ 8 μέτρων καὶ 50 μέχρι 10 μέτρων, ἔχουσι δὲ ὕψος ἀπὸ 1 μέτρον μέχρι 1 καὶ 50 μ. Ὁ τύμβος ἐσχηματίσθη διὰ πλακῶν ἐπικαθημένων, ὁ δὲ αὐτὴν διὰ ποταμίων χαλίκων. Εἰς τὸ μέσον διακρίνονται τρεῖς κατηγορίαι τάφων. Μία διὰ τὸν πατέρα, ἄλλη διὰ τὴν μητέρα καὶ τρίτη διὰ τὰ τέκνα.

Ἐνίοτε αἱ κατηγορίαι αὗται εἶναι μεμονωμένα εἰς ἰδίους τάφους. Ἀτυχῶς ἡ νεκρόπολις αὕτη παλαιότερον ἐσυλήθη καὶ δὲν ἀπέμεινεν ὅπως γίνῃ ὁ ἀνωτέρω καθορισμὸς τῶν κατηγοριῶν παρὰ τρία χάλκινα ἐγχειρίδια διὰ τὸν ἄνδρα καὶ ψέλια μετὰ χρυσῶν μαργαριτῶν, ὡς κτερίσματα διὰ τὴν γυναῖκα. Ἡ τελετὴ τῶν ἐνταφιασμῶν ἐγένετο διὰ καύσεως τῶν νεκρῶν. Εἰς τοὺς τάφους ἀνεκκλύθησαν σημεῖα πυρᾶς καὶ χονδρὰ τεμάχια ἀνθρακωδῶν ξύλων καὶ ὄχι τέφρας. Ἄρα πρὶν ἢ χωνεῖσθαι ἐντελῶς ὁ νεκρὸς καὶ μόνον ὅταν ἐκαίοντο αἱ σάρκες πλὴν τῶν ὀστέων, ἐσβύνετο ἢ πυρὰ καὶ τὰ ὀστά ἀπετίθεντο ἐκεῖ ἀκριβῶς, ὅπου κατόπιν ἐκτίετο ὁ τάφος.

Ὁ Δαίρπφιελδ παρετήρησεν, ὅτι ἀκριβῶς ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς καύσεως εἶναι ὁ περιγραφόμενος εἰς τὸ Ψ τῆς Ἰλιάδος τρόπος, καθ' ὃν ἐκείναι τὸ σῶμα τοῦ Πάτρηλου, χωρὶς νὰ καθῶν τὰ ὀστά. Ἄν δὲ ἐκεῖνος δὲν ἐτάφη εἰς τὸν ἐν Τροίᾳ ἀνεγερθέντα τάφον, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔμελλε νὰ ταφῇ εἰς τὴν πατρίδα του.

Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ὁ διάκοσμος τῶν ἀ-

νευρεθέντων ἀγγείων εἶναι μηδεὶς εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ χαλκοῦ, ὅπου ὁ Μυκηναϊκὸς πολιτισμὸς εἶχε κατακτήσῃ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα, πλὴν τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Λευκάδος. Φαίνεται ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα παλαιότερος πολιτισμὸς τὸν ὅποιον ὁ κ. Δαίρπφιελδ ὀνομαζεῖ Ἀχαϊκόν. Οὗτος ἐξετοπίσθη εἰς τὰ ἀνατολικά ἰδίως μέρη καὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ Μυκηναϊκοῦ, ὅστις ἐξαιρετικῶς καὶ βραδύτατα ἐφθασε χωρὶς ὅμως καὶ νὰ παγιωθῇ ἐν Θεσσαλίᾳ.

Ὅταν ἀνευρέθη εἰς τὴν λήκυθον τοῦ γυναικείου τάφου τῆς Λευκάδος τὸ περιδέραιον τῶν χρυσῶν μαργαριτῶν, ἡ Ἑλληνικὴ φαντασία ἀνεῦρεν ἐν τῇ ἀποκαλύψει αὐτὸν τοῦτον τὸν τάφον τῆς Πηνελόπης. Εἶνε ὅμως ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι τὰ εὑρήματα τοῦ κ. Δαίρπφιελδ ἔσον καὶ ἂν εἶνε σπουδαῖα παραμένουν ἀπρόσωπα. Ἀποδεικνύουν μόνον, ὅτι ἡ Λευκὰς κατακεῖτο παλαιότατα, ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ χαλκοῦ ὁ πολιτισμὸς ἀνεμίμνησκε πολὺ τὸν ὀμηρικὸν πολιτισμὸν, ἀλλὰ δὲν ἀποδεικνύουν ποσῶς τὴν ἀρχικὴν ὀνομασίαν τῆς νήσου. Ἄρα πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰ φιλολογικὰ ἐπιχειρήματα. Φρονῶ ὅτι «χαμηλὴ» ἢ χθαμαλὴ, ὅπως λέγει τὸ κείμενον, δὲν σημαίνει τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, ἀλλὰ τὴν χθαμαλότητα τῆς Ἰθάκης ἐναντι τῆς ὑψηλῆς Κεφαλληνίας. Ἡ δὲ ἐννοια «ἐσχάτη πρὸς δυσμὰς» δὲν δύναται ν' ἀφορᾷ τὴν Λευκάδα, ἥτις εἶναι ἀληθῆς προέκτασις τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἀποτελεῖ σχεδὸν χερσόνησον. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἄλλας παραβολὰς τῶν ὀρέων, τῶν κόλπων καὶ τῶν πηγῶν, νομίζω ὅτι αὗται δύναται ν' ἀφιερῶσθαι εἰς πλείονας τῆς μίαις Ἑλληνικὰς νήσους. Ἄλλως τε μεγάλως συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς παραμονῆς τῆς Ἰθάκης ἐν Ἰθάκῃ ἡ διατήρησις τοῦ ὀνόματός της εἰς χώραν ὅπου καταπληκτικῶς τηροῦνται τὰ πηλαιὰ ὀνόματα. Καὶ ἔπειτα ὁ Ὀμηρὸς ἦτο ποιητὴς, ἐπιρροπῆς ὡς τοιοῦτος εἰς τὴν ἀνακρίβειαν!»

ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΟΥΓΚΑΣ

Ὁραῖον ἱστορικὸν διηγούμεναι περὶ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Ἴου. κατὰ τὴν στέφιν του. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς πόλεως Σχετόσβουργ, παρουσιασθεὶς μὲ τὴν σειράν του, ἠνύχθη εἰς τὸν βασιλέα «νὰ ζῆσθαι ὅσον θὰ διήρκει ἡ λάμψις τῶν ἀστέρων, τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἡλίου». Γελῶν δὲ ἡ Μεγαλειότης τοῦ ἀπῆντης:

— Μὰ τὴν πίστιν μου ἂν ἡ εὐχὴ σὰς πραγματοποιηθῇ ὁ υἱός μου θὰ ἀναγκασθῇ νὰ βασιλεύσῃ ὑπὸ τὸ φῶς μίαις λυχνίας.

ΤΑ ΕΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

(Συνέχεια εκ του προηγ. τεύχους και τέλος)

Ἡ ἐπιστήμη εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ. Τοῦτον ἀκολουθεῖ ὁ φαρμακοποιός, ἐργαζόμενος εἰς τὸ φαρμακεῖον. Φαίνονται κοινότατα ἐρμάρια μετὰ τῶν δοχείων τῶν φαρμάκων καὶ ἀνηρημένα τὰ χρειώδη τῆς ἐργασίας. Ὁ ἴδιος κοπανίζει εἰς μέγα μουστάρι μετὰ τὰς δύο χεῖρας.

ὑπὸ τὴν τράπεζαν κύων. Καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ φαρμακεῖον ἀσθενὴς κρατούμενος παρὰ φίλου ἢ συγγενοῦς. Ζητῶν τὰς πρώτας βοηθείας. Οἱ παρ' αὐτῷ στίχοι διασαλπίζουσι: Πλούσιος ἀπὸ ἀλειφᾶς χιλίων εἰδῶν καὶ θαυμασιῶν ποτημάτων, εἶμαι ὁ φαρμακοποιός τῶν ἀναριθμητῶν δοχείων καὶ πωλῶ εἰς ὄλους ἐκείνους, οἷνες μετὰ πληρώνονον ἐξαιρετα, βαλσαμώδη φάρμακα μετὰ δυνατὰς καὶ γλυκείας ἐσώδιας. Εἰς τὸ μαγαζὶ μου οὐδὲν λείπει ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ φάρμακα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἐκδιώκουν τὰς ἀσθενείας καὶ τὴν ζωὴν νὰ κρατοῦν πλησιάζουσαν νὰ φύγη. Εἰξεύρω νὰ ἀναμυγνῶ ὄλας τὰς βαλσαμώδεις οὐσίας καὶ νὰ συσκευάσω λαμπρὰ τὰ θαυμασιὰ ἱατρικὰ. Ἀσθεῖς καὶ ὄνεις ὄλοι τρέχουν εἰς τὰ φουρνέλα μου. Οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πτωχοὶ ἔχουν ἀπὸ ἐμὲ ἀνάγκην.

Ἐπονται οἱ δικηγόροι, οἱ καλλιτέχναι, οἱ τεχνῖται, οἱ ὅποιοι δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν καὶ συνεπῶς κλείομεν καὶ τὴν παρένθεσιν.

Καὶ ὀλίγη φιλολογία τῆς ἐνετικῆς φαρμακευτικῆς, διότι ἦτο καὶ τῆς Ἑπτανήσου. Οἱ Ἑνετοὶ φαρμακοποιοὶ ἦσαν κάτοχοι ὄλων τῶν γνώσεων ἐκείνων, ἃς ἡ τότε ἐπιστήμη ἀπῆτει νὰ ἔχουν. Τινὲς τούτων διέπρεψαν καὶ ὡς συγγραφεῖς.

Ὁ Γεώργιος Μελίκιος, τῷ 1575, ἐδημοσίευσεν Avvertimenti nelle composizioni de Medicamenti. Ὁ Ἰωσήφ Σαντίνης τῷ 1604 ἐδημοσίευσεν συλλογὴν ἱατρικῶν συνταγῶν. Ὁ Πομπήιος Σπρέκης ἐδημοσίευσεν, τῷ 1611, Antabsyrium Clavenae. Ὁ Ὀκτάβιος Κεμπολόγος, τῷ 1614, τὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς Θηρικῆς. Ὁ Ἀλβέρτος Στεκλίν τῷ 1625 ἀνετύπωσε μετὰ πολλῶν προσθηκῶν τὸν Μελίκιον. Ὁ Ἀντώνιος Δονάτης, τῷ 1631, Trattato de Semplici, pietre κτλ. Ὁ Ἀντώνιος Σγύθης, τῷ 1667 τὸ φαρμακευτικὸν Θεάτρον. Ὁ I. M. Φέρρος, τῷ 1672, παρατηρήσεις καὶ προσθήκας εἰς τὸ ἔργον τοῦ Φερράντου Ἰμπεράτου φαρμακοποιοῦ ἐν Νεαπόλει. Πολὺ εἰργάσθη καὶ ἐμελέτησεν τὴν ἐπιστήμην ὁ φαρμακοποιός Ἰωάννης Ἰερώνυμος Ζανκίελης (1662—1729). Κατέγινε πολὺ εἰς τὴν φαρμακευτικὴν χημίαν καὶ τὸ 1701 ἐδημοσίευσεν Promptuarium remediorum chy-

miorum. Ἐφεῦρε τὰ καταπότια Piovana di S. Fosca. Μελετήσας τὰς ἄλλας φυσικὰς ἐπιστήμας προσέφερε πολλὰ εἰς τὰς ἐπιστήμας ταύτας ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐξῆς ἔργα: De Ferro ejusque nivis praeparatione 1713. De Myriophyllo pelagico aliaque plantula marina anonyma 1714. De quodam infecto aquatili...1727 καὶ ἄλλα ἐπιστημονικά.

Ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωάννης Ἰακώβος Ζανκίελης ἐπίσης κατέγινε εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ δὴ εἰς τὴν βοτανικὴν περὶ τῆς ὁποίας ἐγραψεν ἀξιόλογα. Ἐδημοσίευσεν τῷ 1735 Indix Medicinalium. Περὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ κατέγινε καὶ ἐδημοσίευσεν πραγματείας καὶ ὁ Δομίνικος Βιντσέντης. Ἀλλὰ περισσώτερον διεδόθη τὸ φαρμακευτικὸ—χημικὸν λεξικὸν τοῦ Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Καπέλλου ἀποθανόντος τῷ 1763. Τὸ λεξικὸν τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον τῷ 1728 οὕτινος εἶδομεν καὶ τὴν ἐνδεκάτην ἐκδοσιν, ἣτις ἐγένετο τὸ 1792. Εἰς πᾶσαν ἐκδοσιν προσετίθεντο καὶ τὰ νέα φάρμακα. Περιεῖχεν ἐπίσης πραγματείας περὶ τῶν πρώτων ὕλων (drogues) καὶ νύξεις ἱστορικές. Ἦτο πλήρες συνταγολόγιον. Ἦτο ὁ Bouchardat τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Σημειωτέον ὅτι οἱ φαρμακοποιοὶ μᾶς ἐμελέτουν καὶ ἄλλα φαρμακευτικά. Λέγομεν τοῦτο διότι εἰς τὰ παλαιὰ φαρμακεία Κερκύρας καὶ Ζακύνθου εἶδομεν διάφορα ἰταλικά περὶ τῆς φαρμακευτικῆς ἔργα, ἐκδοθέντα καὶ ἐκτὸς τῆς Βενετίας ἰταλιστῶ καὶ λατινιστῶ ὡς καὶ μεταφράσεις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ λέγομεν δὲ μεταφράσεις διότι τότε δὲν ὑπῆρξεν ἡ γαλλομανία. Εἰς τὰ παλαιὰ φαρμακείον τοῦ Ῥήγα τοῦ ἀποθανοσθέντος ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ Σολωμοῦ, τοῦ ὁποίου ἐφθάσαμεν τὰ ἰταλικά, εἶδομεν τὸ Ricetario fiorentino, τὸ ἐκδοθὲν ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1567. Ὁ τελευταῖος ἐπίσημος φαρμακοποιός τῆς Βενετίας ὑπῆρξεν ὁ Βικέντιος Δάνδολος, γεννηθεὶς τῷ 1759 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1819. Ἐμελέτησεν τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν. Ἐν τῷ φαρμακείῳ του εἶχε καὶ ἐργαστήριον λαμπρὸν καὶ ἐπανελάμβανε τὰ πειράματα τοῦ Lavoisier, τοῦ Fourcroy καὶ ἄλλων περιαλλήτων χημικῶν καὶ δημοσιεύων τὰ ἀποτελέσματα τῶν μελετῶν του ἀπέκτησεν ὄνομα λαμπρὸν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας. Ὅτε οἱ δημοκρατικοὶ Γάλλοι κατέλαβον τὴν Βενετίαν ἀνεμίχθη εἰς τὰ πολιτικά. Ἐγκαταλείψας τὴν Βενετίαν μετέβη εἰς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἐγένετο καὶ Γερουσιαστής.

Τέλος ἐσκέφθη νὰ ἡσυχάσῃ καὶ κατεγίνετο εἰς τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ οἰνολογίαν

περὶ τῶν ὁποίων ἐδημοσίευσεν καλὰ ἔργα.

Κατὰ τὰς μεταπολιτεῦσεις μᾶς φυσικὰ καὶ τὰ φαρμακεία ἠσθάνθησαν τὰς συνεπειὰς. Ἐπαυον νὰ διανυκτερεύουν καὶ νέοι νόμοι ἠνάγκαζον αὐτὰ νὰ διανυκτερεύωσιν ἐκ νέου. Πρακτικοὶ φαρμακοποιοὶ εἶχον φαρμακεία χωρὶς νὰ ἔχουν ἀδείας. Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη ἐπ' ὀλίγον διήρκεσε, διότι ἐγένοντο νέοι νόμοι περὶ τῆς λειτουργίας τῶν.

Τέλος ἡ Ἑπτανήσος ἐτέθη ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν Προστασίαν καὶ τότε οἱ νόμοι ἦσαν σεβαστοί. Νέα ζωὴ ἐπιστημονικὴ μετέβηκε τὰ φαρμακεία διὰ τοῦ Κερκυρατικοῦ Πανεπιστημίου, διότι οἱ φαρμακοποιοὶ ἦσαν διπλωματοῦχοι ἐπιστήμονες μορφωμένοι.

Ἐξηκολούθησαν οἱ φαρμακοποιοὶ μᾶς τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν νὰ μελετοῦν καὶ συνεπῶς ἐμελέτουν τὰς νέας φαρμακοποιὰς τοῦ Κεμπάνα, τοῦ Ποράτη, τοῦ Βρουνιατέλη, τοῦ Ὀρόζα καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν ἐπιστημῶν τῆς Ἰταλίας.

Τέλος ἡ Ἑπτανήσος ἠνώθη μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Τὸ δὲ Κερκυρατικὸν Πανεπιστήμιον ἐκλείσθη! Ἐκτοτε οἱ φαρμακοποιοὶ μᾶς εἶναι διπλωματοῦχοι τοῦ Ἑθνικοῦ μᾶς Πανεπιστημίου. Κατ' ὀλίγον τὰ ἰταλικά φαρμακευτικά βιβλία ἀντικατέστησαν ὁ Bouchardat ἢ ἄλλα γαλλικὰ βιβλία.

Ἐπειτα καὶ αὐτὰ τὰ φαρμακεία ἠκολούθησαν τὸν συρμόν, φυσικὰ δὲ ἔρριξαν τὰ ἀχρηστὰ παλαιὰ φάρμακα, τὰ ὅποια ἡ ἐπιστήμη εἶχε καταδικάσει. Πολλοὶ ἀντικατέστησαν καὶ αὐτὰ τὰ δοχεῖα διὰ νέων καὶ τὰ παλαιὰ ἔθεσαν ἐν τοῖς ἀχρηστοῖς, οἱ δὲ ἀρχαιοκάπηλοι, οἱ ὅποιοι πάντοτε ἀπὸ χώρας εἰς χώραν περιφέρονται, ἠγόρασαν εἰς εὐτελεῖς τιμὰς τὰ διασωθέντα.

Ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὸν νεωτερισμόν. Ὁ χρόνος μεταβάλλει τὰ πάντα. Πολλὰ, πλεῖστα τὰ ὅποια θεωροῦνται καλὰ καὶ χρήσιμα εἰς μίαν ἐποχὴν, ἢ ἄλλη τὰ νομίζει κακὰ καὶ ἐπιβλαβῆ. Βεβχίως ἡ πρόσδος πολλὰ δικίως καταδικάζει. Διὰ τοῦτο κατεδίκασε πολλὰ φάρμακα ὡς ἀχρηστὰ ἢ γελοῖα.

Ἀρκεῖ νὰ ρίψῃ τις βλέμμα ἀπλοῦν εἰς συνταγολόγια τινα. Βλέπει τὴν δυσειδαζιμονίαν καὶ τὸν κομπογιαννιτισμὸν πρωτοστρατοῦντας.

Εἰς τοὺς κυρίους ἐκείνους δὲν τοὺς ἐπῆρει, φκίνεται, ὁ ἀτελεύτητος ἀριθμὸς τῶν βοτανῶν, ἀνθῶν καὶ ῥιζῶν καὶ τὸ πλήθος τῶν ὄρυκτων, ἀλλ' ἠθέλησαν νὰ δώσωσι θεραπευτικὴν δύναμιν καὶ εἰς μόρια τοῦ ἀνθρώπου! Καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ὄστοις τοῦ κρανίου ἀποθνήσκοντες ἐκ βιζίου θανάτου καὶ εἰς παράσιτον φυόμενον ἐπὶ τοῦ κρανίου κακούργου, ὃν ἀφίταν ἐπὶ πολὺν χρόνον κρεμάμενον πρὸς παραδειγματισμόν, εὕρισκον θεραπευτικὴν δύναμιν! Εἶχον τὴν προσοχὴν καὶ εἰς τὰ ζῶα. Τῆς ἐλάφου τὰ

ἔρια, τὰ κέρκτα, τὰ δάκρυα, εἶχον σημασίαν! Ὁ λύκος δὲν ἔμενεν ὀπίσω καὶ ἐδημιούργησαν τὴν λυκογραφίαν. Καὶ ἄλλα ζῶα ἢ μέλη αὐτῶν καὶ προϊόντα εἶχον ἰαματικὴν δύναμιν! Ἡ ἐν τῷ στομάχῳ ζῶων τινῶν εὕρισκόμενη πέτρα ἢ χῶμα εἶχεν ἀξίαν διὰ φάρμακον! Ἡ Φαρμακοκαπηλία ἐφηντάσθη μυθώδη μονόκερον, τοῦ ὁποίου τὸ κέρκ καὶ ὁ ὀδούς ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ πωληθῶν χιλιάδας φράγκων! Μεγάλην ἐδίδον σημασίαν εἰς τὸν ἰξόν, παράσιτον φυτὸν τῆς οἰκογενείας τῶν Λειρυνθωδῶν, φυόμενον ἐπὶ ἐλάτης, ἐνίοτε δ' ἐπὶ τῆς μηλέας καὶ ἀπιδέας, σπανιώτερον δ' ἐπὶ τῆς δρυός. Τὸ παράσιτον τοῦτο, ἐν τῇ μυθολογίᾳ τῶν Κελτικῶν λαῶν, δρεπόμενον ὑπὸ τῶν Δρυιδῶν διὰ χρυσῆς δρεπάνης μεταχειρίζοντο πρὸς μαγεῖαν καὶ θεραπείαν νόσων.

Τὸν ἰξόν λοιπὸν, μεταχειρίζοντο ὡς εἰδικὸν μέσον Specificum κατὰ τῆς ἐπιληψίας! Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ὄρυκτολογίαν. Λόγου χάριν τὸν χρυσὸν εἰς λεπτὰ τεμάχια ἔθετον ἐντὸς ὀρισμένων ποτῶν διὰ θεραπείαν ἀρθρῶν νοσημάτων καὶ τοῦ ὑπογαστρίου. Ἡ δύναμις τῶν πολυτίμων λίθων ἦτο μεγάλη, ἐν τις ἔφερον ἢ ἐνάπεθετεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ νοσοῦντος μέρους τοῦ σώματος. Χάριν λόγου ὁ λυγνίτης προϋφύλαττεν ἀπὸ ἀρθρίτιδος, ὁ βηρύλλος ἐθεράπευε στομαχικούς πόνους, ὁ σάπφρος ἐδυναμώνει τὴν καρδίαν καὶ ὁ κάλας τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ κυανὸς ἐθεράπευε τὸν πυρετόν, ὁ σμάραγδος καθήσυχάζε τὸ αἷμα, ὁ ἀδάμας συνδιήλαττε τοὺς ἐρῶντας.

Ἐὰν ὅμως πάντες οἱ πολυτίμοι οὗτοι λίθοι ἔχασαν τὴν θεραπευτικὴν τῶν ἀξίαν, μόνον ὁ ἀδάμας διατηρεῖ, ἀμα προσφέρεται ὡς δῶρον, τὴν δύναμιν τῆς ἐρωτικῆς συνδιαλλαγῆς. Καὶ ὅμως μέγας ἀνὴρ, Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' τῆς Γαλλίας, ἀπεπειράτο διὰ μέσου τῶν πολυτίμων λίθων νὰ ἐπανακτήσῃ τὰς νεαρὰς δυνάμεις. Καὶ φθάσας ἐν γερωντικῇ ἡλικίᾳ ἐμέτρησε τεσσαράκοντα χιλιάδας φράγκων διὰ μίαν μοναδικὴν συνταγὴν! Ἀλλὰ πόσα ἑκατομμύρια δὲν ἤρπασε καὶ τὸ βάλαμον τοῦ ἐλεήμονος Σαμαρείτου;

Ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος θὰ διακωμῶδῃ τὴν ψύχωσιν τῶν σημερινῶν νέων φαρμάκων καὶ τῶν specialités ἀλλ' οὐχὶ τὸ γελοῖον, ὅπερ οἱ παρελθόντες αἰῶνες ἀπέδιδον εἰς πράγματα, τὰ ὅποια δὲν εἶχον οὐδεμίαν σημασίαν θεραπευτικὴν.

Βεβχίως τὰ πανάκεια καὶ τὰ spécifiques τῆς ἀργυρολογίας θὰ εἶναι πάντοτε. Σήμερον λ.χ. λέγομεν καταπότια τοῦ Πιγκ, αἰβιον, θὰ λέγονται τοῦ....

Ἡ φαρμακοκαπηλία δὲν θὰ ἐκλείψῃ ποτέ, διότι πάντοτε θὰ ὑπάρχουν ἐπὶ καλῆ πίστει ἀπλοῖκοι.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Πρόχειροι Ιχθύες

Λάβετε μικρά τεμάχια ελαφροῦ ξύλου ἐλάτης εἰς τὰ ὅποια δίδετε τὸ σχῆμα τριγωνικοῦ πρίσματος ἢ ἑκατοστ. μήκους περίπου. Ἐκάστη πλευρὰ του νὰ ἔχη πλάτος 2 ἑκατοστ. περίπου καὶ ἐκ τῶν τριῶν τῆν μίαν ἀφίνατε λευκὴν, ἥτις θὰ εἴνε ἡ κοιλία τοῦ ἰχθύος, τὰς ἄλλας δὲ δύο ζωγραφίζετε ὡς θέλετε μὲ γραμμὰς κυρπύλας ἄνωθεν, ὡς λέπια. Τὴν ὄψιν τοῦ ἰχθύος κατασκευάζετε κόπτοντες τὸ ξύλον εἰς τὴν μίαν ἄκρην, καθ' ὃν τρόπον παριστῆ ἡ κάτωθι.

εἰκὼν καὶ προσθέντες δύο κηλίδας μελαίνης εἰς τὴν θέσιν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ μίαν κυρτὴν γραμμὴν ὡς στῆμα.

Ἢδη πληροφορησατέ τοὺς περιέργως θεομένους ὑμᾶς συνδαιτημόνας ἢ θεατάς, ὅτι ἔχετε κατασκευάσει ἕνα θαλάσσιον ἰχθὺν καὶ οὐχὶ ποτάμιον.

Εἰς τὰς πολλὰς δὲ εἰρωνικὰς ἢ ἐξηγηματικὰς ἐρωτήσεις των, λέγετε, ὅτι ὁ ἰχθύς σας δὲν δύναται νὰ ζῆσιν εἰς τὰ γλυκῆ ὕδατα, ἀλλὰ μόνον τὰ ἄλμυρά.

Καὶ πράγματι, πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων σας, ἔκδο τούτους ἀπλέτους γέλωτας τῆς συναστροφῆς, ζητᾶτε δύο δοχεῖα πλατεῖα μὲ ὕδωρ. Καὶ ἀφοῦ ρίψετε ἄρκετὸν ἄλας εἰς τὸ ἓν, ρίπτετε τὸν ἰχθὺν σας, ὅστις θὰ πλεύσῃ κανονικώτατα, ὡς εὐχαριστοῦμενος ἐν τῷ θαλασσίῳ στοιχείῳ του. Ἄν ὅμως τὸν λάβετε καὶ τοποθετήσετε ἐν τῷ δοχείῳ ὅπου τὸ καθαρὸν ὕδωρ, ὁ ἰχθύς θέλει ἀναστραφῆ καὶ ἐπιπλέῃ μὲ τὴν κοιλίαν ἄνω, ὡς νεκρός.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΞΟΤΗΤΕΣ

Αἱ ἐπισκέψεις πάντοτε φέρουν κάποιαν εὐχαρίστησιν. Ἄν ὄχι εὐθύς μόλις εἰσέλθῃ ὁ ἐπισκέπτης, πάντως ὅμως ὅταν ἀναχωρήσῃ!

Αἱ ἀνανεούμεναι φίλιαί ἀπαιτοῦν περισσοτέρας φροντίδας ἀπὸ τὰς φίλιας αἰτινες δὲν διεκόπησαν καθόλου.

Μὴ οἰκτιρήσῃς τὴν θέσιν σου. Ἄπ' ἐναντίας νὰ ὑπομένῃς νὰ ὑποφέρῃς καὶ θὰ νικήσῃς ἄλλως εἰς

τὴν πάλιν αὐτὴν κατὰ τῆς εἰμαρμένης ἀπογοητευόμενος, παρακαίρως καὶ ἀδίκως θὰ νικήθῃς.

Μὴ προσπαθῆς νὰ ἀποκτήσῃς τ' ὄγαθα μίαν ἐρ- γασίαν, πρὶν-τελειώσης ταύτην.

Λέγε καλὰ, πράττε δὲ καλλίτερα.

ΟΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Βερνίκιον Χρυσόν

Πρὸς κατασκευὴν χρυσοῦ βερνίκιου διαλύετε 15 γραμμ. λεπίων γομαλάκας καὶ ἓν γραμμ. κουρκούμας (ινδικοῦ κρόκου) ἐντὸς 330 γραμμ. οἴνοπνεύματος, θερμαίνοντες τὴν διάλυσιν ὀλίγον, ἀλλὰ μὲ μεγίστην ΠΡΟΣΟΛΗΝ, ἐν καταλλήλῳ δοχείῳ ἐμβαπτομένῳ ἐν τῷ θερμοῦ ὕδατος, διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἀναφλέξεως τοῦ οἴνοπνεύματος. Τὸ βερνίκιον τοῦτο στρώετε διὰ σπόγγου, περνόντες δύο στρώματα βερνίκιου, τὸ ἐν σταυροειδῶς ἐπὶ τοῦ ἄλλου.

Ἠλεκτρικαὶ στήλαι

Ἴδου μία συνταγὴ πρὸς κατασκευὴν ἠλεκτρικῶν στηλῶν. Διχρωμικὴ πότασσα 100 γραμμ. Θεικόν ὀξύ 200 γραμμ. Ὑδωρ 500 γραμμ.

Πρῶτον διαλύετε εἰς τὸ ὕδωρ τὴν διχρωμ. πότασσαν, ἐντὸς θερμοῦ ὕδατος. Μετὰ δὲ τὴν διάλυσιν καὶ ψύξιν προσθέ-

τετε, βραδέως κινούντες ἀδιακόπως τὸ θεικόν ὀξύ.

Τὸ μεγαλύτερον θαλάσσιον βάθος

Κατ' ἀνακοινωθῆν τοῦ ναυτικοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Ἀμβούργου, τὸ γερμανικὸν σκάφος καταμετρήσεων Πλανήτης εἶχε τὸ μεγαλύτερον θαλάσσιον βάθος ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν, ἐξ ὅλων τῶν ὠκεανικῶν καταμετρήσεων. Φέρεται ἐν τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ, ἀνατολικῶς τῶν Φιλιππίνων νήσων, καταμετρηθῆν εἰς 9.780 μέτρα.

Προφύλαξις γονναρικῶν

Τὰ γονναρικά, ὡς γνωστὸν, εὐκόλως καὶ ταχέως καταστρέφονται καὶ μαδοῦν παρ' ὄλας τὰς φροντίδας τῶν κυριῶν. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀσθενείας, ὅφ' ἂς προσβάλλονται.

Ἴδου εὐκόλος τρόπος καὶ ἀσφαλῆς συνάμα πρὸς προφύλαξιν καὶ διατήρησιν αὐτῶν. Ἀφοῦ πεπαλίσετε τὰ γονναρικά σας διὰ κόπσεως θυμολῆς, τὰ τυλίγετε ἔπειτα ἐπιμελῶς διὰ χάρτου καὶ ἔπειτα τὰ ἐγκλείετε ἐντὸς κιβωτίων ὅσον τὸ δυνατόν ἐρμητικότερον. Οὕτω πως ὀφθῶς θὰ διέλθουν τοὺς θερινούς μῆνας. Μάλιστα ἡ θυμολῆ ἔχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἀφαιρεῖ τὴν δυσοσμίαν, ἣν διὰ τοῦ χρόνου ἀποκτῶσι τὰ γονναρικά καὶ συνάμα κατστρέφει καὶ τὰ ἐν τῷ δέματι μικροβία.

Κατὰ τῆς ἡμικρανίας

Διὰ νὰ θεραπεύσῃτε τὴν ἐνοχλητικωτάτην ἡμικρανίαν, σὰς συνιστῶμεν τὸ ἔξῃς ἀπλοῦν μέσον: Ρίψατε 3-4 μικρὰ τεμάχια κινρικῶ ὀξέως, μεγέθους πικελίου, ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος. Τὴν διάλυσιν ταύτην, ἔχουσαν πραγματικὴν γερσὶν λεμονάδας, πίνετε καὶ ἐντὸς μίαις ὥρας οἱ πόνοι σας θὰ ἔχουν καταπαύσει.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΥΙΑΣ

Ἡ *Μυία* δὲν εἶναι μόνον ὁ θορυβοποῦς καὶ ἀκαταλόγιτος ἐπισκέπτης μας, ὁ ὁποῖος τόσον ἐπιμόνως μᾶς ἐνοχλεῖ καὶ ἐξοργίζει ἐπὶ τούτους μῆνας κατ' ἔτος, ἀλλ' εἶναι ὁ **φοβερώτερος πράκτωρ** ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως τῶν μολυσματικῶν νοσημάτων. Ὀφείλωμεν λοιπὸν νὰ

μερὸν τοῦτο περωτὸν θῆλυ μᾶς κληρονομεῖ ἕκαστον θέρρος πολλὰ ἑκατομμύρια ἀπογόνων!

Αἱ μυῖαι φέρουν ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν ποδῶν των ἀκαθαρσίας, ἐστίας δηλαδὴ παντοίων μικροβίων, ὅσα δύναται νὰ ὑπάρχουν εἰς τὰ ἔκκριματα ἀνθρώπων καὶ ζώων. Καὶ τὰς βλέπομεν διαρκῶς παντοῦ ἀποθετούσας τοὺς πράκτορας τοῦ ἀνθρακος, τῆς χολέρας, τῆς φθίσεως, τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, τῆς δισητερίας καὶ ὄλων τῶν μολυσματικῶν νοσημάτων τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος.

Πῶς δυνάμεθα νὰ καταστρέψωμεν τὸν τρομερὸν αὐτὸν ἐχθρὸν μας;

Πλεῖστα μυιοκτόνα μέσα ὑπάρχουν, ὡς ὁ ὑάλινος κώδων μὲ τὸ σακχαρῶδες ὕδωρ, συρμάτινα κλωβία μετὰ τροφῆς, ὁ μυιοκτόνος χάρτης κ.κ.λ. ὅστις ὅμως εἶναι ἐπικίνδυνος δι' οἰκίας ὅπου ὑπάρχουν μικρὰ παιδία.

Ὡραῖος τρόπος εἶναι ὁ ἔξῃς. Ἐντὸς πινακίου θέτομεν διάλυσιν φορμὸλ 1)10. Εὐθύς μόλις αἱ μυῖαι δοκιμάσωσι διὰ τῆς γλώσσης των τὸ φορμὸλ πίπτουν κεραυνόπληκτοι.

Τὴν δὲ νύκτα θέτομεν ἐντὸς τοῦ πινακίου μικρὰν λυχνίαν τῆς νυκτὸς διὰ νὰ προσελκύωμεν τὰς μυῖας.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς καταστροφῆς τῶν μυιῶν, πρέπει νὰ ἐξοντώνωνται καὶ τὰ ὄαριά των διὰ διαφόρων καυστικῶν διαλύσεων, ριπτομένων εἰς τοὺς λάκκους καὶ τὰς μολυσματικὰς ἐστίας.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΙΣ

κηρύξωμεν πόλεμον ἀνηλεῆ καὶ ἐξοντωτικὸν κατὰ τοῦ περωτοῦ ἐχθροῦ μας.

Ἡ οἰκιακὴ μυῖα—διότι ὑπάρχουν πολλὰ εἶδη τῆς βρομερᾶς αὐτῆς οἰκογενείας—εἶναι ἢ μάλλον διαδιδόμενη καὶ πολυάριθμος διὰ τοῦτο δὲ ἡ πλέον ἐπιφοβος καὶ ἀνθρωποκτόνος.

Ἀπὸ τὸν Μάϊον μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Νοεμβρίου αἱ οἰκίαι μας εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν των. Βρωμίζουν τὰ φαγητά μας, κεντοῦν τοὺς ὑαλοπίνακας, τὰ ποτήρια, τὰ πινάκια, τοὺς τοίχους, τὴν ὀροφήν, τὰ ἐπιπλα τὰς λάμπας, πᾶν ὅ,τι ἔχομεν τέλος. Ἐνοχλοῦν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς κοιμωμένους καὶ ἐν γένει μᾶς καταδιώκουν ἀπὸ τὰ ἐξημερώματα καὶ μόλις μίαν στιγμὴν μᾶς ἀφίνουν διὰ νὰ γενήσουν καὶ ἀποθέσουν τὰ ὄα των εἰς τὰ περίχωρα τῶν οἰκιῶν, εἰς τοὺς λάκκους τῶν ἀπορριμμάτων, εἰς τὰς ἐξόδους τῶν καταβοθρῶν καὶ ἐν γένει ὅπου εἶναι ἐστία βρομερότητος.

Σκεφθῆτε δὲ ὅτι ἑκάστη μυῖα γεννᾷ 200 ὄα εἰς ἕκαστον τοκετὸν, ὅτι ἔξ ἑνὸς ἑκάστου ὄου ἔξέρχεται σκόληξ ἀναπτυσσόμενος εἰς μυῖαν ἐντὸς μίαις ἑβδομάδος καὶ ἐπομένως ὅτι τὸ τρο-

Ὁ κ. Α. Wibaux, τραπεζιτικὸς ὑπάλληλος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀσχολούμενος τακτικῶτατα καὶ μετ' ἀφοσιώσεως εἰς τὴν χειρομαντεῖαν, χαρτομαντεῖαν καὶ τὸν πνευματισμὸν, ἔγραφε πρὸ καιροῦ (ἀπὸ τῆς 11 Ἰουλίου) πρὸς τὸν ἐδῶ φίλον του ἐπίστρατον κ. Θ. Φιλίππου τὰ ἔξῃς, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐχθρὴν τοῦ πολέμου: «Ἀγαπητέ μου... Ὅταν θὰ ἐπιστρέψω (διότι ἐψυγε διὰ ταξίδιον ἀνὰ τὴν Γαλλίαν) θὰ εἶναι πολὺ ἀργὰ διὰ νὰ σοῦ ἀναπτύξω τὰς ιδέας μου. Διότι ἤδη τὰ γεγονότα τὰ ὅποια προεῖδον ἤρχισαν πραγματοποιούμενα καὶ νομίζω ὅτι θὰ εἶναι πολὺ δύσκολον ν' ἀποφύγετε τὸν συμμαχικὸν πόλεμον! Αἱ ἀστρονομικαὶ ἐπήρηαι, εἶναι ἡμιστὰ εὐνοϊκαὶ διὰ τὴν Βουλγαρίαν. Προλέγουσιν ἀκόμη ἐπανάστασιν ἐσωτερικὴν καὶ ἐκθροισμὸν τοῦ Φερδινάνδου».

Σημειωτέον ὅτι πράγματι αἱ μεγάλαι ἐσωτερικαὶ ἐν Βουλγαρίᾳ ἀνωμαλῖαι, τῶρα ἀρχοῦνται καὶ τὰ ἐπικυλόουθα φαίνονται ἀνησυχητικά.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΕΛΛΟΣ ΕΚ ΦΟΒΟΥ

ΥΠΟΔΟΧΑΓΟΣ Χάρμαν ήναγε την πίπαν του, εξηπλώθη επί μιας πολυθρόνας πλησίον της θερμάστρας και εξηκολούθησε την δουλίαν μετά των φίλων του, ήν διέκωψε κατά το δείπνον.

— Επιμένω, έλεγεν ο Χάρμαν, δι δέν δυνάμεθα να κυριαρχήσωμεν του φόβου.

— Καθόλου απήντησεν ο Κνώλ. Ήμποροῦμεν κάλλιστα να κυριαρχήσωμεν αὐτοῦ

— Ζήτημα νεύρων! Ἐπέμενε δ Χάρμαν. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι τολμηρότατοι, οἵτινες ὄμως ἐν ὄρα κινδύνου ἀισθάνονται παρμέριστον φόβον, ἀκόμη καὶ μετὰ τὸ ἐλάχιστον. Π.χ. ἀπὸ τὴν αἰφριδιαν πτώσιν ἐπὸς ἀντικειμένον ἀπὸ τὴν ψυχρὰν σιωπὴν βαθέως σκότους κ.τ.λ.

— Χάρμαν, τὸν διακόπτει πονηρῶς γελῶν ὁ Μίλλερ. εἶσαι, φαίνεται, φοβισιῶδης ὄν γάτα. Ὁ Χάρμαν δέν απήντησεν, ἀλλ' ἀπὸ τὰ ὠραία γαλατὰ μίτια του, ἤρθισεν ἕνα χαμόγελον αἰνιγματικόν.

Οἱ δύο φίλοι του διέμενον εἰς μικρὰν πόλιν τῆς βορεινῆς Γαλλίας καὶ κατοικοῦν ὁμοῦ εἰς ἕνα μικρὸν οἰκίον, παλαιὸν καὶ οἰκονομικόν, ὅστις ἐνοικιάζετο ἐφθνή, θεωρούμενος ὡς στοιχειωμένος. Οἱ ἀξιωματικοὶ ὄμως οὔτοι, γελῶντες μετὰ τὰς τοιαύτας διαδόσεις, ἐγκατεστάθησαν εἰς αὐτόν, μ' ἔλο τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλευθερίαν του.

Ὁ Χάρμαν ἀφοῦ εἴταξε τὴν πίπαν του, εἶπε σοβαρῶς:

— Κανείς δέν πρέπει νὰ καυχᾶται. δι δέν ἐφοβήθη οὔτε μὴ φορὰ εἰς τὴν ζωὴν του!

— Ἐγὼ! ἀπήντησεν ὁ Μίλλερ φιλοτιμηθεὶς.

— Ὁ νέος οὗτος ἀξιωματικὸς ἦτο ὄνομαστός εἰς τὴν μεραρχίαν του διὰ τὴν γενναίτητα καὶ τὴν τόλμην του. Σπουδαστὴς ὢν ἐν Βερολίῳ δεκάκις ἐξομαχίησε καὶ μερικὰ ἔνδοξα σημεῖα τῆς περιπετειώδους ἐκείνης ζωῆς του διετηροῦντο ἀκόμη, σημεῖα ζωηρότητος καὶ τόλμης, τὰ ὅποια ὄμως ἀπεδείκνυον καὶ χαρακτῆρα ὑπερβολικῶς δέξθνυμον.

— Ἄ! εἶπε ραθύμως ὁ Χάρμαν. Ποτὲ λοιπὸν δέν ἠσθάνθη τὸ ἐλαφρὸν αὐτὸ ρίγος τῆς ἐπιδερμίδος;

— Ποτέ!

— Εἶσαι ἰσχυρογνώμων;

— Καθόλου.

Ἐ! λοιπὸν! Στοιχηματίζω ἕνα δείπνον ἐξο-

χικόν, δι θὰ σὲ κάμω νὰ γνωρισθῆς μετὰ τὸν κύριον Φόβον!

— Ἐγὼ;

— Ναί! Σὺ καὶ μάλιστα αὐτὴν τὴν νύκτα.

Ὁ Μίλλερ ἐξεκαρδιζέτο γελῶν.

— Ἴδου ὄραϊος τρόπος νὰ διασκεδάσῃ ἐμεὶ καὶ τὸν ἀγαπητὸν Κνώλ μὴ βραδεία! Χά! Χά! Χά! Ἐλπίζω ἡ φάσσα νὰ εἶνε ὄραία. Πῶς; Γνωρίζεις δι εἶμαι ἀφόβου χαρακτῆρος καὶ με βεβαίως δι θὰ φοβηθῶ... Τὸ δὲ ἀστεῖον εἶνε δι με προειδοποιεῖς! Μοῦ ὑποδεικνύεις τὸ μέρος καὶ τὴν ὄραν; ὦ! μὰ τοῦτο εἶνε παιδαριώδες καὶ γελοῖον!...

— Λοιπὸν δέχεσαι τὸ στοίχημα; Ἡσώθησε πάλιν ὁ Χάρμαν μετὰ τὸ φλεγματώδες μειδιάματόν του.

— Ἔστω, ἀφοῦ ἐπιθυμεῖς νὰ μοῦ πληρώσῃς ἐν δείπνον! Ἀλλὰ θὰ κήρης περιττὰ ἐξοδα φίλε μου!

— Θαῖδωμεν, ἀγαπητέ! Σὲ παρακαλῶ μόνον ν' ἀφήσῃς τὸ κλειδί τοῦ δωματίου σου ἀπὸ τὸ ἔξω μέρος τῆς πόρτας.

— Φίλτατε, δλόκληρον ἰπικὸν σύνταγμα δύναται νὰ εἰσέλθῃ οἰανδήποτε ὄραν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, διότι οὐδέποτε κλειδώνομαι.

Τέλος ἐκένωσαν τὰ ποτήρια τοῦ ζῦθου καὶ ἐγερεθεὶς ὁ Μίλλερ ὅπως ἀναχωρήσῃ εἰς γελῶν πρὸς τὸν Χάρμαν:

— Καλὴν νύκτα, ἐφευρέτα τοῦ φόβου.

Ὁ Κάρολος Μίλλερ ἐκοιμᾶτο ἠσώχως, δι ἐνόμισεν δι ἤκουσεν ὡς ἐν ὄνειρῳ, νὰ πιέζον τὸ κλειθρον. Ἦνοιξεν εὐθὺς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἶδε μορφήν φαντασιώδη, τυλιγμένην εἰς λευκὸν πέπλον, καὶ ἦτις εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του... *

Ἐνθυμηθεὶς ἀμέσῳ τὸ στοίχημα τοῦ Χάρμαν, ἐβλεπε μετὰ ἰσχυρὸν βλέμμα τὸ δῆθεν φάντασμα, προχωροῦν πάντοτε πρὸς τὴν κλίνην του.

— Ἐ! λοιπὸν, Χάρμαν! ἐφώνησεν. Αὐτὸ εἶνε ἔλο σου τὸ στρατήγημα; Ὁ ἐφευρετικὸς νοῦς σου δέν εἶρε παρὰ αὐτό; Καθόλου ἐξυπνον! Ἐλα, πέταξε τώρα αὐτὸ τὸ σινδόνι ἀπὸ τὸ κεφάλι σου Ἀναγνώρισε πῶς δέν ἀνησούχησα καθόλου, δι ἔχασες ἐπομένως τὸ στοίχημά σου καὶ πήγαινε νὰ ξανακοιμηθῆς, μικρὸ μου Χάρμαν, διότι ἐγὼ νυστάζω καὶ θέλω νὰ κοιμηθῶ! Γεῖά σου λοιπὸν. Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ἐκλείσσε τοὺς ὀφθαλμούς σου.

Μικρὸν κρεμαστὸν ὄρολόγιον ἐσήμανε δώδεκα κτύπους λεπτοῦς καὶ δεικνυὸς ἐν μέσῳ τῆς νυκτός.

Τὸ φάντασμα ἔμενε ἐκεῖ ἀκίνητον παρὰ τὴν κλίνην. Συνάμα ἀκτίνες τῆς σελήνης εἰσδύονσαι

διὰ τῶν παραπετασμάτων ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ λευκοῦ σαβάνου καὶ τοῦ προσέδιδον κατὰ τὸ ὄθλον. Ὀλίγον κατόπιν, ταραχθεὶς ὁ Μίλλερ εἰς τὸν ὕπνον του, ἐκ τῆς παρουσίας κάποιου ἐν τῷ δωματίῳ του, δν ἠσθάνετο, ἠνοιξεν ἐκ νέου τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τοὺς προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ φαντάσματος, μένοντος πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν!

— Ἐ! μὰ καταντᾶς ἀηδία, Χάρμαν! ἐφώνησεν ἐξωγεμισμένος τὴν φορὰν ταύτην. Ἐτελείωσεν ἡ ἀστεῖότης σου! Ἄν προσεβλήθεις ποῦ δέν ἐπέτυχεν ἡ φάσσα σου, τόσῳ τὸ χειρότερον! Ἐγνωρίζεις βέβαια τὴν θετικότητα τοῦ πνεύματός μου καὶ προσεπάθησες νὰ μ' ἐξαπατήσῃς μετὰ ὑπερφουρικὰ πρᾶγματα. Ἡ δοκιμὴ σου φθάνει. Φύγε πλέον τώρα!

Τὸ φάντασμα δέν ἐκινεῖτο.

— Χάρμαν! ἐφώνησεν ὁ Μίλλερ ἐγερεθεὶς ἐπὶ τῆς κλίνης του. Σὲ προειδοποιῶ δι δέν ἔχω ὄρεξιν νὰ παίξῃς πλέον μαζί μου. Σὲ παρακαλῶ φύγε.

Τὸ φάντασμα ἐφαίνετο μαρμαρωμένον!

— Χάρμαν! ἐξηκολούθησεν ὁ Μίλλερ. Μὴν παίξεις μετὰ τὴν ὑπομονήν μου. Σὲ παρακαλῶ παῖσε πλέον. Φύγε, διότι ὅταν θυμῶνῳ δέν ἀναγνωρίζω κανένα! Φύγε Χάρμαν!... Τὶ δέν φεύγεις... Ἀπεφάσισες νὰ μ' ἐξαγριώσῃς μέχρι τοιούτου σημείου;... Φύγε!!...

Ἡ φωνὴ του, ἰκετευτικὴ κατ' ἀρχὰς καὶ σιγανή, ἔγινεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τρομερὰ καὶ βροντώδης, ὀργίλη καὶ μανιακὴ, τόσον ὥστε ἔδονετο ἡ οἰκία καὶ μόνον τὸ φάντασμα ἔμενε ἀκίνητον.

Τρελλὸς πλέον καὶ λυσσῶν, σφίγγων τοὺς ὀδόντας, λαμβάνει βιαίως τὸ περιστροφόν του ἀπὸ τὸ ἐρμάριον τοῦ γραφείου του καί:

— Χάρμαν, φωνάζει ἀσθμαίνων καὶ κραδαίνων τὸ περιστροφόν του, μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς ἐξηγριωμένους. Ἐὰν καὶ εἰς τὴν τρίτην διαταγὴν μου δέν ἐγκαταλείψῃς τὸ δωμάτιόν μου, θὰ σοῦ τραβήξω μίαν σφαῖραν εἰς τὸ στήθος.

Τὸ φάντασμα ἐξηκολούθει νὰ μὴν ὡς ἄγαλμα.

— Ἐνα, Χάρμαν! Δύο!... Φύγε, φύγε διὰ τελευταίαν φορὰν... Κτυπῶ... Τρία... Τὸ ἠθέλησες!

Κρότος ἔηρος ἠκούσθη καὶ ἔπειτα σιωπὴ. Ἐπὶ δύο λεπτὰ ὁ Μίλλερ ἐκλείσσε τοὺς ὀφθαλμούς του, θλιβεὶς διὰ τὴν πρᾶξιν του, ἀλλ' ὅταν τοὺς ἠνοιξέ, διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωὴν του ἠσθάνθη νὰ διατρέχῃ τὸ σῶμα του ὁ κρύος ἰδρὸς τοῦ φόβου! Τὸ φάντασμα ἵστατο ἀκόμη ὄρθιον, ἀκίνητον. Τὶ συνέβαινε; Μήπως ἡ σφαῖρα ἠσώχισε; Ἐσπρώθη ἐπὶ τῆς κλίνης ἄγχιος καὶ βλοσυρὸς, ἔσυρε τὴν σκαρδάλην καὶ πάλιν, ἀλλὰ τὸ σάβανον ἔμενε πάντα ὄρθιον. Ὁ Μίλλερ ἐρράγει, ἀγωνία ἔσφιγγε τὸν λαμόν του, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του ὄρθι-

θησαν καὶ ἀφοῦ διὰ τρίτην φορὰν ἐκυροβόλησε χωρὶς ἀποτέλεσμα, ἐπέταξε τὸ καπνίζον περιστροφον ἐπὶ τοῦ ἔδαφους καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ, γοερῶς κραυγάζων τὸ δύστυχον ὄνομα.

Τότε ἠνοιξεν ἡ θύρα καὶ ὁ ὑπολοχαγὸς Κνώλ γελῶν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον κρατῶν ἀνημένην λάμπαν, ἐνῶ ὁ Χάρμαν ἀπέρριπτε τὸ φαντασικὸν σάβανόν του.

— Χά! Χά! Χά! Ἴδου λοιπὸν, ὁ ἀτρόμητος! Θαύμασέ τον Κνώλ! Κόταξε πόσον εἶνε ὄχρὸς! Ἐλα Μίλλερ, ἀγαπητέ, θὰ περῶσῃ ἡ ταραχὴ σου ὅταν μᾶς κήρης τὸν δείπνον εἰς τὴν ἐξοχὴν!

Ἐν τούτοις ἡ πελιδνὴ μορφή τοῦ Μίλλερ ἐστενοχώρει τοὺς δύο ἐνόχους.

— Κάρολε, τί εἶνε αὐτὰ; Τὶ διάβολο, λέγει ὁ Χάρμαν. Δέν ἦτο τίποτε τὸ μαγικὸν εἰς τὴν φάσσαν μας. Ἴδου θὰ σοῦ ἐξηγήσω. Μὲ ἐσημάδευσες καὶ τὰς τρεῖς φορὰς ἀλανθάνομαι. Ἀλλὰ εἴχα προνοήσει καὶ ἐβγαλε τῆς σφαῖρας. Ἐννοεῖς τώρα;

Μὲ ἀνοικτοὺς ὄμως τοὺς ὀφθαλμούς, ἀφροῦς εἰς τὰ χεῖλη, χαμένας τὰς φρένας, ὁ Μίλλερ ἐσηκώθη αἰφνης καὶ πρὶν οἱ φίλοι του τὸν προλάβουν, ἐξεκρέμασεν ἐκ τοῦ τοίχου ἕν ὄπλον καὶ ἐξελθὼν τοῦ δωματίου, τρέχων ἐν πλήρῃ σκοτίᾳ εἰς τοὺς δρόμους τῆς μικρᾶς πόλεως ἐφώνησε:

— Τὸ φάντασμα! Τὸ φάντασμα!

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Π.

Η ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

Ὁ Γρατὴς ποῦ Σὲ εἶδε προχθὲς
Μοῦπε μένα μετὰ δάκρυα χεῖς
Πῶς θὰ φύγῃς τοῦ ψεύτικου κόσμου
ὦ! Ἐσὺ Μαργαρίτα μου, φῶς μου!

Μοῦπε δέν ἔχεις πλεῖα γιαντριά
Πῶς σὲ λίγο μ' ἀφίσεις ὕγειά
Κι' εἰ τὰ γλαρὰ Σου τὰ μάτια
Ἐπληκτεῦσον τοῦ Χάρου-παλάτια.

Τέτοια μοῦπε χωρὶς κἄν νὰ νοιώσῃ
Πῶς μποροῦσε ἐμεὶ νὰ σκοτώσῃ
Τέτοιο ἀγγελμα φῶς μου φριχτό,
Πλὴν εἰς ὄλους μας, Κόρη, γραφτό.

Σὲ θρηνώ, Μαργαρίτα χρυσή
Πῆς μου δέν καλογοῦρισες Σὺ,
Τὴν καρδίαν μου πῶς ἔχεις παρμένη
Παραδείσια μορφή λατρεμένη;

Πῶς θὰ ζήσω πλεῖα δίγως Ἐσένα
Αἰθερόπλαστη, Κόρη, Παρθένα;
Ἐὰν σὲ δῶ νεκρά, μᾶθετο, χάμου
Θὰ χαθῶ στὴ φριχτὴ συμφορὰ μου!

Λευκοσία

Π. Α. ΚΥΠΡΙΑΝΗΣ

Ο ΣΥΜΜΑΧΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

(Συνέχεια· εκ του προηγ.)

Μετά των τραυματισμών εν τῇ μάχῃ τοῦ Κιλίκις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἡμετέρου Διευθυντοῦ κ. Κωνστ. Πρίντζη, μὴ ἔχοντες πλέον πρὸς συνέχειαν τῶν κατόπιν πολεμικῶν γεγονότων τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐντυπώσεις καὶ περιγραφάς, δημοσιεύομεν κατὰ σειράν τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα τῆς Α. Μ. τοῦ ἀρχιστρατήγου Βασιλέως, τοῦ ἐπιτελάρχου κ. Δούσημανη καὶ τοῦ γραφείου τοῦ τύπου.

Ἰπουργεῖον Στρατιωτικῶν Ἀθῆνας

«Στρατὸς ἀνέλαθεν ἀπὸ πρωίας ἐπιθετικὴν προέλασιν καθ' ὅλο τὸ μέτωπον μετ' ἐξαιρετικῆς ὀρμῆς. Ὁ ἐχθρὸς εὐρέθη ἐν γένει κεχαρακωμένος ἐπὶ λίαν ὀχυρῶν θέσεων, αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἦσαν ἰσόπαλοι, ἐστὶν ὅτε δὲ ἀνώτεραι τῶν ἡμετέρων τμημάτων. Οὕτως ὁ ἐχθρὸς διεσκορπίσθη διαδοχικῶς.

1ον) Ἐκ τῶν θέσεων Σούλοβον καὶ τοῦ ὑψομέτρου 400 τοῦ Βερτίσκου ὄρους, ἐνθα ἀντέταξε πείσιμονα ἀμυνας, ἐκεῖθεν δὲ κκεδιδιώθη πρὸς Νιγρίταν.

2ον) ἐξετοπίσθη ἐκ Βασσάκας καὶ κατόπιν ἐκ Βαρόβου καὶ Μπορέδας, ὑποχωρήσας πρὸς Λαχανὰ μετὰ ἰσχυρὰν ἀντίστασιν.

Ἡ δύναμις αὐτοῦ ὑπερβαίνει τὰ 8 τάγματα μετὰ πυροβολικοῦ.

3ον) Ἠλώθησαν ὑφ' ἡμῶν διὰ τῆς λόγχης αἱ τοποθεσίαι τῶν ὑψωμάτων 605—544 βορείως τῆς Γιουβέζνας. Καὶ ἐνταῦθα ὁ ἐχθρὸς ὑπερέβαινε τὰ 8 τάγματα μετὰ πυροβολικοῦ. Τὰ ἡμέτερα στρατεύματα ἐλαχίστην χρῆσιν πυροβολικοῦ ἔκαμον ἐνταῦθα, διότι ἐστεροῦντο ὀρεῖβ. πυροβολικοῦ. Τὸ δὲ πεδινὸν ἠδυνάτει νὰ κινηθῇ ὡς ἐκ τοῦ ἐδάφους.

Ἐν τούτοις τὸ πεζικὸν ἡμῶν ἐπροχώρησεν ὀρμητικώτατα. Ὁ ἐχθρὸς καταδιωκόμενος ὑπεχώρησεν εἰς Λιγοβάνην.

4ον) Πρὸ τοῦ Κιλίκις διὰ σειράς ὅλης πεισματωδεστάτων ἀγῶνων αἱ μεραρχίαι ἡμῶν ἐξετόπισαν τὸν ἐχθρὸν ἐκ τῶν διχοδικῶν κεχαρακωμένων θέσεων, ἃς οὗτος κατείχε, κυριεύσασαι ταύτας κατὰ κανὸνα διὰ τῆς λόγχης καὶ καταδιώξασαι αὐτὸν πρὸς Κιλίκις πρὸ τοῦ ὁποίου ἔφθασαν.

3ον) Εἰς τὸ ἄκρον ἀριστερὸν ἡμῶν συνήφθη ἐπίσης πεισματώδης ἀγὼν, ἐκτοπισθέντος τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὑποχωρήσαντος πρὸς βορρᾶν τῆς λίμνης Ἀρδας. Ὁ ἐχθρὸς φαίνεται ὑπέστη μείζοντα ἀπώλειαν. Αἱ ἡμέτεροι ἀπώλειαι εἶναι

σημαντικαὶ οὐχὶ ὅμως καὶ ὑπερβολικαὶ κατὰ πληροφῶριαν οὐχὶ ἐντελῶς ἐξηκριβωμένας.

Πρωθυπουργὸν**Ἀθῆνας**

«Οἱ συλληθέντες Βούλγαροι αἰχμαλῶτοι κατὰ τὴν χθρῶν μάχην ἐπληροφόρησαν ὅτι ὁ Βουλγαρικὸς στρατὸς ἠτοίμασεν αἰφνιδίαν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης.

Τοῦτο ἐπιβεβαιούται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ στρατεύματα τοῦ ἀριστεροῦ ἡμῶν πρὸ τῆς Θεσσαλονίκης συνήντησαν προελαύνοντα μεγάλα τμήματα Βουλγαρικοῦ στρατοῦ εὐθὺς πρὸ τῶν προφυλακῶν των.

Τὰ γεγονότα ταῦτα συνδυαζόμενα μετὰ τῶν ἐκ Σόφιας εἰδητέων, ὅτι ὁ Σαβῶφ εἰδήλωσεν ὅτι θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης, ἀκόμη πρὸ τοῦ φθάσασιν ἐκεῖ εἰδήσεις περὶ τῆς αἰχμαλωτίσεως τοῦ ἐν Θεσσαλονίῃ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ, ἀποδεικνύουσι τὴν δολίαν πρόθεσιν τῆς Βουλγαρίας, ἐπιζητούσης νὰ ὑφαρπάτῃ τὰ παρ' ἡμῶν κατεχόμενα τμήματα χώρας».

«Κατὰ τὸν χθρῶν ἀγῶνα ἠλώθησαν κατὰ τὴν ἐπίθεσιν 2 πυροβόλα ταχυβόλα μετὰ τῶν βλητοφόρων των καὶ δύο πολυβόλα».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.**Ἡ ἄλωσις τῆς Γευγελῆς****Ἰπουργεῖον Στρατιωτικῶν****Ἀθῆνας**

Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς εἰσῆλθε σήμερον τὴν πρωίαν εἰς τὴν Γευγελὴν ἀπωθήσας τὸν ἐχθρὸν ἐκ τῆς πόλεως κατόπιν σφοδρᾶς μάχης. Οἱ Βούλγαροι ὑποχωροῦσιν ἀτάκτως διὰ τῆς γεφύρας. Τὸ ἡμέτερον πυροβολικὸν βάλλον δραστηκῶς ἐναντίον τῆς γεφύρας ἐπιτείνει τὸν πανικὸν τοῦ ἐχθροῦ ἐπιφέρον μεγάλην φθοράν.

Γραφεῖον Στρατιωτικῶν πληροφοριῶν**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΔΗΣ**

Περὶ τοῦ Γραφείου τοῦ Τύπου Θεσσαλονίκης ἐτηλεγραφηθήσαν τὰ ἑξῆς:

«Τὰ ἡμέτερα στρατεύματα προελεύοντι νικηφόρα καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν καταδιώξαντα τὸν ἐχθρὸν εἰς πολλὰ σημεῖα διὰ τῆς ξιφολόγχης. Ἐκυρίευσαν πλείστα πυροβόλα, μυδραλιοβόλα καὶ ὅπλα.»

Ἑλληνικὰ στρατεύματα συγκείμενα ἐξ εὐζώνων κατέλαβον τὴν πρωίαν τὴν Γευγελὴν κατόπιν μάχης.

Ὁ Βουλγαρικὸς στρατὸς καταδιωκόμενος

καὶ ὑπὸ πανικοῦ καταληφθεὶς ἐρρίπτετο εἰς τὸν Ἀξιόν. Πολλοὶ ἐπνίγησαν. Ἡ μεταξὺ Θεσσαλονίκης καὶ Γευγελῆς σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία ἀποκαθίσταται. Μέγας ἐνθουσιασμός ἐπικρατεῖ ἐν Θεσσαλονίῃ κατόπιν τῶν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν λαμπρῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ».

Ἐκ τοῦ ἐν Μπαλτζῆ Γενικοῦ Στρατηγείου διεβιάσθη πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν τὸ κάτωθι τηλεγράφημα.

«Κατὰ πληροφῶριαν τοῦ τηλεγραφήτου Νιγρίτης ὁ ἡμέτερος στρατὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Νιγρίταν, τὴν ὁποίαν εὗρε καπνίζουσαν. Οἱ Βούλγαροι κατεκρεοῦρησαν τοὺς ὑπολειφθέντας ἐκεῖ κατοίκους. Τὸ αὐτὸ ἐπραξάν πρὸ τινῶν ἡμερῶν καὶ εἰς τοὺς ὑπολειφθέντας κατοίκους τῆς Μπογδάνισας».

ΔΟΥΣΜΑΝΗΣ

Περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἔλαβε τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα:

«Κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν ἐξηκολούθησε σφοδρότατος παρὰ τὸ Κιλίκις ἀγὼν. Αἱ ἡμέτεροι μεραρχίαι ἐκέρδισαν βῆμα πρὸς βῆμα τὸ πρὸ τῆς ὀχυρωμένης τοποθεσίας ἐδάφος, ὁ δὲ ἐχθρὸς περιωρίσθη ἐντὸς τοῦ παρὰ τὸ Κιλίκις κεχαρακωμένου μετώπου του, ὑπερ ἔχει ἑκτασιν ἐξ ἑως ἐπτὰ χιλιομέτρων. Σφοδρότατος ἦτο ὁ ἀγὼν τοῦ πυροβολικοῦ, τοῦ ἐχθροῦ κατέχοντος κεκαλυμμένας θέσεις. Εἰς τὸ ἄκρον ἀριστερὸν ἡμέτερον μικτὸν ἀπόσπασμα ἀνέκτησε μετ' ἀγῶνα τὴν Γευγελὴν, τοῦ ἐχθροῦ φεύγοντος ἐν ἀταξίᾳ διὰ τῆς γεφύρας πρὸς τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Ἀξιῶ.

Ὁρειβατικὴ πυροβολαρχία ἐβαλλε κατ' αὐτοῦ κατὰ τὴν διάβασιν.

Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησεν ἐπίσης καὶ σήμερον μετὰξὺ Μουτσούκοβο—Ἀρδάν.

Εἰς τὸ δεξιὸν κατελήφθη παρὰ τῶν ἡμετέρων ἡ Λιγοβάνη. Εἰς βουλγαρικὸς λόχος δυνάμει 200 ἀνδρῶν μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν του συνελήφθη αἰχμαλώτως.

Ὁ ἐχθρὸς ἐγκαταλείπων τὰ ἀλλεπάλληλα πυροβόλαιά του, κατέφυγε πρὸς τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ παρὰ τὸ Λαχανὰν τελευταῖον τοιοῦτον, ἐνθα εὐρίσκειται κυκλωμένος ὑπὸ τῶν ἡμετέρων.

Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν πρὸς Λιγοβάνην—Λαχανὰν τὰ στρατεύματά μας ἠλώσαν πλὴν τῶν τοιῶν ταχυβόλων τῆς χθρῆς καὶ ἕτερα βραδυβόλα πυροβόλα Κρούπ.

Εἰς τὸ ἄκρον δεξιὸν κατελήφθη ἡ Νιγρίτα, ὁ δὲ ἡμέτερος στρατὸς προήλασε βορείως αὐτῆς καταδιώκων τὸν ἐχθρὸν, ὅστις φεύγων ἐν πανικῷ ἐγκατέλειψεν εἰς χεῖράς μας 150 αἰχμαλώτους καὶ πλῆθος ὁπλων, ἐξαρτήσεως καὶ λοιποῦ ὕλικου.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν νεκρῶν τοῦ ἐχθροῦ εἶναι μείζοντος. Φεύγων οὗτος, εἰδείξεν ἀπαραδειγ-

μάτιστον ἀγριότητα, μεταβαλὼν εἰς καπνίζοντα ἐρείπια τὴν τε πόλιν καὶ ἄπασαν τὴν περιοχὴν τῆς Νιγρίτης καὶ κατασφάζας γέροντας, γυναῖκας καὶ παῖδια.

Τὴν τελευταίαν ταύτην στιγμὴν ἡ 7η μεραρχία μας πληροφορεῖ, ὅτι ἠχμαλώτισεν ὀλοκλήρον Βουλγαρικὸν σύνταγμα ἀποκοπὴν κατὰ τὴν χθρῶν μάχην καὶ παραδοθὲν ἀνευ ὄρων.

Ὡρα 12 μεσονύκτιον—Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ παρὰ τὸ Ματσούκοβο ἀγὼν ἀπέδη ἐπίσης ὑπὲρ ἡμῶν. Τὰ ἐκεῖ στρατεύματά μας προσέβαλον μεθ' ὀρμῆς τὰς παρὰ τὸ Ματσούκοβο σημαντικὰς ἐχθρῶν δυνάμεις, αἵτινες ὑπεχώρησαν ἀτάκτως πρὸς Τσιδακμλῆ. Ἀριθμὸς νεκρῶν τοῦ ἐχθροῦ μείζοντος. Μεταξὺ τούτων εἰς ταγματάρχης καὶ ἕτεροι ἀξιωματικοί.

Ἡμέτεροι ἀπώλειαι ἐλάχιστα.

Β. ΔΟΥΣΜΑΝΗΣ

Τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν:

Κατὰ καταδίωξιν ἐχθροῦ ὑπὸ Ἀνατολικῆς στρατιάς ἀπεκόπη ὑποχώρησις ἐνός Βουλγαρικοῦ συντάγματος.

Τμήματα στρατιάς προελάσαντα ραγδαίως ἐκύκλωσαν πανταχόθεν αὐτὸ ἐξ ἐγγυτάτης ἀποστάσεως. Βούλγαρος συνταγματάρχης ἐσπευσε νὰ δηλώσῃ ὅτι παραδίδεται ἀνευ ὄρων μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ συντάγματος καὶ τῶν ἀξιωματικῶν.

Ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν ἐσπερινὴν οἱ αἰχμαλωτοὶ ἤρχισαν καταθέτοντες τὰ ὅπλα.

(Γραφεῖον Στρατιωτικῶν πληροφοριῶν).

Τὸ παρὰ τῷ Γενικῷ Στρατηγεῖῳ γραφεῖον Στρατιωτικῶν πληροφοριῶν διεβιάσεν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν τὸ κάτωθι τηλεγράφημα:

«Τριήμερος ἡρωικὸς ἀγὼν ἡμετέρας Στρατιάς Κέντρου Κιλίκις ἐστέφθη σήμερον δι' ὑπερλάμπρου θριάμβου. Ἐχθρὸς συντριβὴς ὑπὸ διήμερου ὀρμητικῆς ἐπιθέσεως καὶ κλονισθεὶς ἐτι μάλλον διὰ νυκτερινῆς ἐνεργείας ἡμετέρων ἐκάμφθη ὀλοσχερῶς σήμερον πρωίαν διὰ γενικῆς ἐπιθέσεως πυροβολικοῦ καὶ πεζικοῦ καὶ δι' ὀρμητικῶν ἐφόδων διὰ τῆς λόγχης εἰς πλείστα σημεῖα χαρακώσεων αὐτοῦ. Ἀλωθέντων τῶν ὑψωμάτων αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς κατελήφθη ὑπὸ πανικοῦ καὶ τρέπεται εἰς φυγὴν πρὸς βορρᾶν.

Ἡμέτερος στρατὸς κατέλαβε πόλιν Κιλίκις καὶ ὀρμῆ ἀκάθεκτος εἰς καταδίωξιν προπροσάδην φεύγοντος ἐχθροῦ. Ἡθικὸν στρατιωτῶν μας πανίσχυρον εἰς ρώμην καὶ ἀπαράμιλλον. Ὁ Βασιλεὺς μετὰ βαθείας συγκινήσεως ἤκουσε τὸ ἀγγελμα τῆς μεγίστης νίκης, κυρίως ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως καὶ ὑπερόχου εἰς ἕξαρσιν ὀρμητικότητος ἡμετέρου στρατοῦ κατασυντρίψαντος κραταιοτάτην φυσικὴν καὶ τεχνικὴν ἀμυναν».

Ὁ μέγας θρίαμβος εἰς τὸ Κιλίκις

Πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἀπεστάλη ἐκ Θεσσαλονίκης τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα :

« Ἐκ πληροφοριῶν πρὸς Στρατιγεῖον περὶ δυνάμεις ἐχθροῦ νίκη Κιλίκις θεωρεῖται ὡς πολυμικρὸν μεγαλοῦρημα. Ἀμυνόμενοι οἱ Βούλγαροι ἦσαν ἰσάριθμοι πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους, διότι ἀντιστάσαντες πρὸ τοῦ Κιλίκις ἐχθρὸν στρατεύματα ἀπετελοῦντο ἐκ μιᾶς ταξιαρχίας καὶ ἄλλων ἀνεξαρτήτων τμημάτων. Ἐν τούτοις ἡ ἡμετέρα ἐπίθεσις ἠδυνήθη νὰ καταβάλῃ τὴν ἰσόπαλον ἀριθμητικῶς ἀμυναν διεξυχομένην ἀπὸ τῆς ἀληθῆς φρουρικῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς ὑποστηριζομένης προσέτι διὰ τοπομαχικῶν τηλεβόλων.

Μόνον δι' ἠρωϊσμοῦ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῆ τοιοῦτον μεγαλοῦρημα.

Ὁ αὐτὸς χαρακτηρισμὸς δύναται νὰ δοθῆ καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν προέλασιν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα μέτωπα, τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικὸν καὶ πρὸς τὰς διευθύνσεις ταύτας, τὰ τοσοῦτον θριαμβευτικῶς καὶ ραγδαίως προχωρήσαντα ἡμέτερα στρατεύματα εἶχον νὰ ἀλώσουν θέσεις ὀχυρωτάτας φυσικῶς ἐνισχυθείσας διὰ σειρᾶς χαρακωμάτων καὶ προστατευόμενας σχεδὸν παντοῦ δι' ἐδαφικῶν δυσχερειῶν, αἱ ὁποῖαι προεκάλουν τὴν ταχέαν καὶ ἐλευθέραν χρῆσιν τοῦ πυροβολικοῦ. Διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὸ πυροβολικὸν ἐδέησε νὰ κατασκευασθῶσι δρόμοι ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ, ἀναπτύξαντος ἀξιοθαύμαστον καὶ ἐπιτυχῆ δραστηριότητα. Ἐπὶ πλέον καθ' ὅλο τὸ μήκος τῶν δύο τούτων μετώπων ὁ ἐχθρὸς ἠμύνετο ἐν ἀριθμητικῇ ἰσότητι δυνάμει. Εἰς τινὰ δὲ σημεία καὶ ἐν ὑπεροπλίαι. Οὕτω καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ἡμετέρας παρατάξεως οἱ Βούλγαροι ἀντέταξαν τέσσαρας πλήρεις μεραρχίας, τὴν 3ην, 6ην, 11ην, 13ην καὶ μίαν ταξιαρχίαν τῆς 10ης μεραρχίας. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ συγκρότησις τῆς 10ης Βουλγαρικῆς μεραρχίας περιλαμβάνει δυνάμιν ὑπερδιπλασίαν τῆς ἡμετέρας.

Αἱ λεπτομέρειαι περὶ ἀνδρείας τῶν ἡμετέρων καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀγῶνος συγκινεῖ τὴν ψυχὴν διὰ τῆς εὐγενεστέρας ὑπερηφάνειας.

Ἐκαστος ἀξιωματικὸς, ἕκαστος ὀπλίτης ἦτο εἰς ἥρωα. Οἱ στρατιῶται ἰκέτευον τοὺς ἀξιωματικούς νὰ μὴν ἐκτίθενται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ ματαίως παρῶν τρυναν τοὺς στρατιώτας νὰ προχωρῶσι προκαλυπτόμενοι. Ἐν τῷ πυρετῷ τῆς ἐφόδου ἡ προφύλαξις ἐαυτῶν ἦτο ἡ τελευταία σκέψις πάντων.

(Γραφεῖον Στρατιωτικῶν πληροφοριῶν).

Αἱ εἰδησεῖς τῆς Κυριακῆς (23 Ἰουνίου)

Τὴν πρώτην ἀνεκοινώθησαν τὰ ἐξῆς τηλεγραφήματα ἐκ τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου ἀγ-

γέλλοντα νέας ἐνδοξούς μάχας καὶ νίκαις τῶν ἡμετέρων :

« Στρατιὰ δρῶσα εἰς χωρίον Λυγκοβάνην κατήγαγε νέον θρίαμβον. Διὰ κοινῆς ἐνεργείας τῶν ἐκεῖ μεραρχιῶν ὁ ἐχθρὸς προσβληθεὶς μετὰ λυσσώδους σφοδρότητος, ἐγκατέλιπε τὰς θέσεις αὐτοῦ, καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν Λαχανᾶ, φεύγων ἐν ἀταξίᾳ σπείρων παντοῦ ἐν τῇ φυγῇ του ὕλικα, ἐξαρθήματα καὶ 1600 ὄπλα.

Τὰ ἡμέτερα στρατεύματα καταδιώκουσι κατὰ πόδας τὸν ἐχθρὸν. Χαρακτηριστικὴν τοῦ ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς ἀνδρείας τῶν στρατιωτῶν μας, ἀντιθέτως πρὸς τὸ περίτρομον ἠθικὸν τοῦ ἐχθροῦ, εἶνε καὶ τοῦτο, τὸ πράγματι πρωτοφανὲς διὰ τὰ χρονικά τῶν μαχῶν. Οἱ ἄνδρες μιᾶς συζυγαρχίας, ἀντιληφθέντες εἰς μικρὴν σχετικῶς ἀπόστασιν Βουλγαρικὸν τάγμα, προσήγγισαν αὐτὸ καὶ δι' ἐπιθέσεως ἀπεριγράπτου ὀρμητικότητος ἐτρεψον τὸν ἐχθρὸν εἰς ἀκατάσχετον φυγὴν.

Ἡ Ἀνατολικὴ στρατιὰ, ἐξακολουθοῦσα προέλασιν, ἐπὶ ἀλωθείσων θέσεων Λαχανᾶ, κατέλαβε 12 πυροβόλα καὶ πολλὰ βλητοφόρα, ἐγκαταλείφθηνα παρὰ τοῦ ἐχθροῦ.

« Οἱ ἡμέτεροι, προχωροῦντες διὰ μέσου τῆς ἐκπορθηθείσης ἀμυντικῆς ἐχθρῆς γραμμῆς, μένουσι κατάπληκτοι πρὸ τῆς πληθύος τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων, ἅτινα οἱ Βούλγαροι εἶχον κατασκευάσει ἐπὶ τῶν φύσει ὀχυρωτάτων τούτων θέσεων.

« Καθ' ὅλο τὸ βάθος τῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς εἶχον ἀνοιχθῆ ἄλλεπάλληλοι σειραὶ ὀρυμάτων εἰς ὕψος ὀρθίως πυροβολούντος. Ἐπίσης πυροβολικὸν ἐκαλύπτετο ὑπὸ χαρακωμάτων.

« Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων εὐρίσκειται καὶ Ἕλλην ὑπηρετῶν παρὰ τῷ Βουλγαρικῷ στρατῷ, ὅστις ἀφηγήθη ὅτι ἡ εἰς τὴν διευθύνσιν ταύτην ἀμυνθεῖσα Βουλγαρικὴ δύναμις ἦτο πολυαριθμοτάτη καὶ ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπὶ τοσοῦτον κατεπτοήθη πρὸ τῆς ὀρμητικότητος τῶν ἐπιθέσεων τῶν ἡμετέρων, ὥστε ἐτράπησαν εἰς ἀτακτον φυγὴν.

« Ἄλλεπάλληλα καταφθάνουν χαρμόσυνα ἀγγέλματα τῶν νέων νικῶν, παριστῶντα πανταχοῦ πλήρη τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἀποσύνθεσιν.

Τὰ ἡμέτερα στρατεύματα, ὀρμῶντα βορειοδυτικῶς τοῦ Κιλίκις καὶ προελαύνοντα καταδιώξαν τὸν φεύγοντα ἐχθρὸν καὶ κατέλαβον τὰ βορειῶς τοῦ Γιαννέ ὑψώματα, ὁποῦθεν διὰ δραστηκωτάτου πυρὸς τοῦ πυροβολικοῦ παρέλυσαν τὰς ἐκ 15,000 ἀνδρῶν ἐχθρῆς φάλαγγας αἰτινες οὕτως ἀπεσυνετέθησαν ἐντελῶς.

« Ἡ ὑποχώρησις μετεβλήθη εἰς ἀκατάσχετον, ἰλιγγιώδη φυγὴν. Ἐτέρη ἐχθρῆ φάλαγγις, φεύγουσα εἰς Μοράφταν, καταδιώκεται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἰππικοῦ. Μία ἡμιλαρχία, προηγουμένη εἰς τὴν καταδίωξιν, αἰχμαλώτι-

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΩΡΑΙΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ;

σεν ἑκατὸν ἐχθρούς καὶ κατέλαβε καθ' ὁδὸν ἀπειρίαν ὄπλων καὶ πυρομαχικῶν πεζικῶν, ἀφελόντων παρὰ τοῦ φεύγοντος ἐχθροῦ».

Ὁ διοικητὴς τῆς ἐπιλαρχίας τηλεγραφεῖ τὰ ἐξῆς :

« Ὀρμὴ ἡμετέρων ὑπέροχος καὶ ἀπερίγραπτος. Ἀδυνατοῦμεν νὰ περισυλλέξωμεν λάφυρα, διότι ἐξακολουθοῦμεν ἀπανταχοῦ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐχθροῦ.

Στρατιὰ, ἀλώσασα ἀμυντικὴν γραμμὴν ἐκυρίευσεν, πλὴν 12 πυροβόλων καὶ 3 πολυβόλων, πλῆθος μεταγωγικῶν καὶ ὕλικου.

Ὁμοίως συνέλαβε 200 αἰχμαλώτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἕνα ταγματάρχην καὶ δύο κατωτέρους ἀξιωματικούς.

Τὸ Γραφεῖον τοῦ Τύπου Θεσσαλονίκης τηλεγραφεῖ τὰ ἐξῆς :

Ὁδομῖα ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ ἀταξίαι. Ὁ καθολικὸς ἱερεὺς, ἀναφέρει μετὰ φρίκης κρουρήσεις χιλιάδων Μεαμεθανῶν εἰς δια τὰ περίχωρα ἔνθα μένουσι γυναῖκες τινες. Οἱ Τούρκοι τοῦ Κιλίκις, χίλιοι περίπου, δὲν ὑπάρχουν, ἐξαφανισθέντες ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

Ἐπίσης τὸ Γραφεῖον Τύπου Θεσσαλονίκης τηλεγραφεῖ τὰ ἐξῆς :

« Κατάπληξιν προξενεῖ ἐνταῦθα γεγονὸς ἀποκαλυφθὲν ἐκ κατασχεθέντων ἐπισήμων Βουλγαρικῶν στρατιωτικῶν ἐγγράφων καὶ καταθέσεων αἰχμαλώτων. Οἱ Βούλγαροι εἶχον σχεδιάσει γενικὴν κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίθεσιν διὰ τὴν Τετάρτην 19 ἡμέρας. Τούτου ἕνεκα ἀνεχώρησεν ὁ Χεσάπτασιεφ ἐντεῦθεν τὴν δευτέραν 17ην τοῦ μηνός. Οἱ Βούλγαροι ἠλπίζον ὅτι θὰ ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς εἰκοσιετράωρος προθεσμία πρὸς ἐκκένωσιν τῆς Θεσσαλονίκης, ἤτοι μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς Τρίτης, ὁποῦ ἀντιτάσσοντες ἀνίστασιν θὰ ἐμάχοντο ἐπὶ τινὰς ὥρας μέχρις ὅτου θὰ ἤρχιζεν ἡ γενικὴ ἐπίθεσις τῶν Βουλγάρων. Τοιοῦτοτρόπως ἐξηγεῖται ὅτι ὁ Ἕλληνικὸς στρατὸς ἐπιτεθεὶς τὴν τετάρτην πρώτην κατὰ τοῦ Βουλγαρικοῦ εἴρε τοὺς Βουλγάρους ἐτοιμούς εἰς τὰς θέσεις των».

« Ὁ Στρατηγὸς Χασάν Ταξίν πασσαῖς ὀμιλῶν πρὸς ξένον δημοσιογράφον ἐνταῦθα ἐξέτον θυμασμὸν τοῦ διὰ τοὺς καταπληκτικούς θριάμβους τοῦ Ἕλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἰδίως τὴν ἐκπόρθησιν τῆς στρατηγικῆς καὶ ὀχυρωτάτης θέσεως Λαχανᾶ, ἣτις ἀποτελεῖ, λέγει, τὴν κλειδα τῆς πρὸς τὰς Σέρρας ὁδοῦ».

(Ἀκολουθεῖ)

« Ὑπάρχουν ἤδη ὥραϊαι γυναῖκες ; Ἐὰν δώσωμεν πίστιν εἰς τὰ γραφόμενα τοῦ Μαροῦλ Πρεβῶ—ἐνὸς ἀπὸ τῶν προσφιλεστέρων, ὡς γνωστὸν, εἰς τὰς κυρίας συγγραφῆς—πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὥραϊαι γυναῖκες δὲν ὑπάρχουν σήμερον. Αὐτὸς λαμβάνει ὡς τύπον καλλονῆς τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου καὶ ἐπὶ τῇ βύσει τοῦ σοφίσματος αὐτοῦ—θὰ εἰπωμεν κατωτέρω διατί, εἶναι σόφισμα—ἀποπειροῦται ν' ἀποδείξῃ ὅτι γυναικεῖα καλλονὴ δὲν ὑφίσταται σήμερον, ὅπως τοῦλάχιστον τὴν ἀντελαμβάνοντο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες.

Σημειωτέον, ὅτι ὁ διαπραγῆς συγγραφεὺς δὲν περιώρισε τὴν ἔρευνάν του εἰς Παρισίους μόνον. Ἀφοῦ ἐξήτασε τὰς ἐλευθέρας τῶν Παρισίων βουλευθῆτων καὶ τὰς ἀριστοκρατίας κυρίας, εἰσήλθε μίαν ὥραϊαν πρώτην εἰς τὸν σιδηροδρομὸν καὶ μετέβη εἰς τὸν Δονδῖνον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μετέβη εἰς τὸ Βερολίνον καὶ εἰτα εἰς τὴν Βιέννην καὶ εἰς ὅλας τὰς πρωτευούσας, ὅπου προέβη εἰς τὰς ἰδίας ἐρεῦνας καὶ κατέληξεν εἰς τὰ ἴδια πάντοτε συμπεράσματα.

Διὰ νὰ εἴη δὲ ἡσυχον τὴν συνείδησίν του, ἔκρινε καλὸν νὰ ἐξετάσῃ τὰς σημερινὰς γυναῖκας καὶ εἰς τὴν φουσκὴν των κατάστασιν, δοθέντος ὅτι εἰς τὰ βουλευθῆτα τῶν μεγαλονόλων παρονοιάζονται διαί διάφορα τοῦ ὅτι εἶναι καὶ ἐπομένως καὶ ἡ γυναικεῖα καλλονὴ παρουσιάζεται νοθευμένη.

Μετέβη λοιπὸν, ὁ Πρεβῶ εἰς τὸ Βιάννιον καὶ εἰς τὸ Αἰξ-Λε-Μπαῖν ὡς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας λουτροπόλεις, κατεσκόπευσεν ἀπὸ τὰς σχισμάδας τῶν θαλαμίσκων καὶ ξενοδοχείων ὅπως περίπου κάμνον οἱ Γαβριάδες καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἐπῆρθε ὅτι ἀπορεῖ τώρα καὶ ὁ ἴδιος πῶς ἐπειτα ἀπὸ τὴν ἀηδίαν τὴν ὁποῖαν ἠσθάνθη, κατώρθωσε νὰ ἐπιστρέψῃ ὑγιῆς εἰς Παρισίους.

Κόραι εἰκοσι χρόνων μὲ ἐντίδας, γυναῖκες τριάντα χρόνων ἀνευ ὀδόντων, σώματα ἑλλειπή, σιγελιά, πρόσωπα ρεχνά, κόμμι φευδεῖς, ἣτις τοιαύτη εἶναι ἡ γυναικεία καλλονὴ τῆς σήμερον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς λεγομένους βασιλίσσας τοῦ σαρμῶδ, αὐτὰς δὲν θὰ κατεδέχοντο οὔτε νὰ τὰς ἀτενίσουν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ἂν ἔζων εἰς τὴν ἐποχὴν των. Ἐχουν περισσότερα νεῦρα παρὰ ὥραϊας γραμμᾶς».

Ἐδῶ ἀκριβῶς ἀπατάται ὁ Ἀκαδημαϊκὸς καὶ θὰ συμφωνήσουν, ὑποθέτω, ὅλοι οἱ ἀναγνώστα, ὅτι ἡ ἀποψις τοῦ ζητήματος, τὴν ὁποῖαν λαμβάνει, μόνον ἄς σόφισμα εἶναι δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῆ.

Πράγματι, ἀφοῦ καμμία ἐκδήλωσις τῆς σημερινῆς ζωῆς δὲν δμοιάζει μὲ τὰς ἐκδηλώσεις

τῆς ζωῆς τῶν ἀρχαίων, ἀφοῦ ὅλα εἶναι σήμερον διαφορετικὰ ἀπὸ ὅ,τι ἦσαν τότε, θὰ ἦτο πολὺ περίεργος ἡ ἀξιολογία τοῦ νὰ μείνῃ ἀναλλοίωτος ἡ ἀντίληψις τῆς γυναικείας καλλονῆς.

Αἱ γραμμαὶ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου εἶναι καλὰ διὰ τὰ ἀγάλματα καὶ τὴ μουσεῖα, τὰ νεῦρα τῶν σημερινῶν βασιλισσῶν τοῦ σοφοῦ εἶναι ἐμείνα ὅπου χρειάζονται διὰ τὴν ἀντίληψίν μας καὶ τὴν ἐποχὴν μας. Γυναικες ὠραῖαι ἐπομένως—ὅπως ἀντιλαμβάνεται τὴν ὠραιότητα ἡ σημερινὴ ἐποχὴ—φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν, παρ' ὅσα καὶ ἂν λέγῃ ὁ Πρεβᾶ. Ἴσως νὰ μὴν ἀποτελοῦν τὴν πλειονοψηφίαν. Ἀλλὰ ποῖος μᾶς βεβαιῶσ, ὅτι τὴν ἀπειλοῦν εἰς τὴν ἀρχαίτητα, συμφώνως μὲ τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης;

X.

L'ANNÉE MONDIALE ILLUSTRÉE

Διευθυντής Jules Martin

Παγκόσμιος ἐτήσια εἰκονογραφημένη ἐπιθεώρησις, ἐκδοθησομένη τέλος Ἰανουαρίου 1913, σχῆμ. 2: X 20, ἀριστοτεχνικῶς δεμένη. Σελίδες ἄνω τῶν 1000, πολυάριθμοι εἰκόνες, χάρται, σχέδια, πίνακες κ. τ. λ.

Συνεργαστὰ τῶν διαπρεπεστέρων καλῶν ἐν οἷς οἱ κ. κ. Δεσανέλ πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ὁ ναύαρχος πρῶην ὑπουργὸς Ριενιέ, ὁ I. Κλαρετύ, ὁ Μεζιέρ, ὁ Λιχάρ κ. τ. λ.

Ὅλαι αἱ πληροφορίες, στατιστικαί, ἐφευρέσεις, ἀνακαλύψεις, πρόοδοι, ἔργα, μεταρρυθμίσεις, ἐπίσημοι κινήσεις, πόλεμοι, ἐπεισόδια, ἐπαναστάσεις, πολιτικὴ κίνησις, κοινωνικὴ, οικονομικὴ, βιομηχανικὴ, ἐμπορικὴ, καλλιτεχνικὴ, κ.τ.λ. Ζητήματα ἐκ κλησιαστικὰ, γυναικεῖα, δυνέδρια διάφορα, ἀπεργίαι, ἀθλητισμὸς, ἀεροπλοῖα, περιουθῆσεις, γεωγραφία, ἐορταί, μονομαχίαι, καταδροφαί, δυστυχήματα, ἐγκλήματα, νεκρολογίαι κ.τ.λ.

Πάν ὅ,τι τέλος ἀνάγεται εἰς τὸν κινήτηριον μηχανισμόν ἐκάστου Κράτους, περιλαμβάνεται ἐν αὐτῷ. Εἰδικῶς δε διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀφισροῦται ἰδιαιτέρον κεφάλαιον ἐκτάκτου ἐνδιαφέροντος κατ' ἐπισήμους πληροφορίας τῆς ἐν Πρωτοῖς Ἑλλήν. Πρεσβείας. Τιμᾶται μόνον φρ. 14

Συμπληρώσατε τὸ δελτίον καὶ στείλατε εἰς γραφεῖον «Φύσεως».

Ἐπιθυμῶ νὰ λάβω ἐν ἀντίτυπον τοῦ ANNEE MONDIALE, ἅμα τῇ ἐκδόσει του.

Υπογραφή

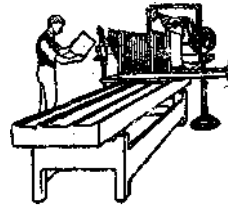
Διεύθυνσις

Τόπος

ΦΩΤΟΖΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΛΙΣΕ

Ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῆς «Φύσεως» κατασκευάζονται τυπογραφικὰ κλισέ, ἧτοι Φωτοζιγκογραφίαι—Χαλκογραφίαι, Ξυλογραφίαι διὰ περιδικὰ, ἐφημερίδας,

συγγράμματα, ρεκλάμας καταστημάτων, ἐπικεφαλίδες ἐπιστολῶν, εἰκονογραφημένα δελτάρια κ.τ.λ.

Ἐπίσης κατασκευάζονται σφραγίδες ὄλων τῶν εἰδῶν καὶ ἐπιγραφαὶ ἐπὶ πορσελλάνης καὶ μετάλλων

Εἰδικότης καὶ ταχύτης διὰ τὰς παραγγελίας τῶν ἐπαρχιῶν.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΠΡΙΝΤΕΖΗ Σωκράτους 2 Ἀθῆναι

ΘΕΛΕΤΕ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ ΣΑΣ ;

Ἀποστέλλοντες τὴν φωτογραφίαν σας μὲ ἰδιόχειρον σημείωσιν τοῦ ὀνόματός σας, τῆς ἡλικίας σας τοῦ ἐπαγγέλματός σας, τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς σας καὶ ἂν ἦσθε ἔγγαμος ἔχετε μετ' ὀλίγον ἀπάντησιν ἀκριβῶς περὶ τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντός σας. Διὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς φυσιογνωμίας καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν οἰασθήποτε μορφῆς ἀποδεικνύονται ἡ πορεία τοῦ βίου παντὸς ἀνθρώπου. Πᾶσα αἰτησις δέον νὰ συνοδεύεται μὲ μικρὰν ἀμοιβήν, 3—5 δρ. ἧτις χρησιμεύει δι' ἀγαθοεργῶν σκοπῶν. Ἡ ἀπάντησις ἐγγράφος.

ΖΗΤΕΙΤΕ

ΤΟ ΚΟΝΙΑΚ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΟΙΝΩΝ

ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ